

Locale Belangen

Orgaan van de Vereeniging voor Locale Belangen

Verschijnt den 1sten en 16den van elke maand.

De Vereeniging is opgericht in 1913 en als rechtspersoon erkend bij Gouvernements Besluit d. d. 31 Juli 1922, No. 75. Zij stelt zich ten doel, de ontwikkeling van het gewestelijk en plaatselijk zelfbestuur en de algemeene belangen van locale raadsressorten te bevorderen.

Commissie van Redactie:

F. W. M. KERCHMAN, G. de RAAD, R. SLAMET.

Redactie-Secretaris: Mr. M. D. de JONG.

Redacteur voor lokaal-technische aangelegenheden: J. J. G. E. RÜCKERT.

Vaste medewerkers: E. J. EGGINK, Gerard JANSEN, J. MOL.

Opneming van een stuk beteekent niet dat de Redactie zich met den inhoud vereenigt.

Stukken den Secretaris betreffende te zenden aan den Heer G. de Raad, Karrenweg, Semarang, die betreffende den Penningmeester aan den Heer F. W. M. Kerchman te Semarang. Alle voor de Redactie bestemde stukken te zenden aan den Redactie-Secretaris Mr. M. D. de Jong, Kintelan 1^b, Semarang.

Contact Gemeentebestuur en Inheemsche Bevolking.

Naar aanleiding van het lezenswaardig artikel van een ingezetene van de gemeente Bandoeng, opgenomen in het A. I. D. *) omtrent het contact van het gemeentebestuur en de Inheemsche bevolking in de gemeente aldaar, in welk artikel een korte schets wordt gegeven van de wijze, waarop het gemeentebestuur dat contact tracht te verkrijgen, lijkt het me niet ondienstig om ook in dit orgaan de ervaringen, die ik te Semarang te dien aanzien heb opgedaan, uiteen te zetten. Aan het slot hoop ik dan aan de hand van de opgedane ervaringen mijne conclusies te trekken, welke n.m.m. ook van nut kunnen zijn voor hen, die nog steeds doende zijn om naar een bevredigende oplossing te zoeken, teneinde het gemeentebestuur dichter te brengen bij de groote massa der bevolking.

In mijn artikel omtrent deze kwestie opgenomen in Locale Belangen aflevering 6 dd. 16 Maart 1928 pag 280 e.v. heb ik ampel uiteengezet, hoe noodig het is om het gewenschte contact te verkrijgen en het radicale middel om dit te bereiken is naast de zeteluitbreiding voor de groep Inheemschen in den gemeenteraad, de instelling van een gemeentelijken Bestuursdienst, welke het Binnenlandsch Bestuur en de desabesturen grootendeels zal vervangen. Waar zulk een verstrekkende hervorming van het Bestuur eerst dan mogelijk is, nadat de binnen de gemeentegrenzen gelegen autonome Inlandsche gemeenten zijn opgeheven en

*) Zie Locale Belangen 1 Februari 1929 (Red.)

overgedragen aan de gemeente, werd door mij in mijn artikel hiervoren bedoeld, gepleit voor de werkzaamstelling van een geschikt Inlandsch ambtenaar van den Bestuursdienst of de instelling van een „Inlandsch Bureau”; immers zonder eenig financieel bezwaar zal elke gemeente hoe klein ook zulk een ambtenaar voor het goede doel kunnen aanstellen. Deze ambtenaar zal den Inheemschen Wethouder, zoo die er is, in alle zaken kunnen bijstaan. Het denkbeeld, vervat in het Regeeringsschrijven dd. 20 October 1927 No. 2117/11, om naast de werkzaamstelling van den Inheemschen ambtenaar van den Bestuursdienst de Inheemsche Raadsfractie een speciale taak op te dragen leek me niet kwaad en n.m.m. zelfs urgent voor gemeenten, die nog geen Inheemschen Wethouder hebben kunnen aanwijzen. Waar ook te Semarang de behoefte zich meer en meer deed gevoelen om meer contact met de Inheemsche bevolking te zoeken, werd door mij wegens den niet rooskleurigen toestand van de gemeente-financiën, waardoor de aanstelling van een specialen Inheemschen ambtenaar nog te bezwaarlijk was, aan den Semarangschen Raad voorgesteld om een commissie, bestaande uit alle Inheemsche leden van den Raad, te benoemen, teneinde te worden belast met het verstrekken van inlichtingen aan de Inheemsche bevolking nopens gemeentelijke aangelegenheden.

Dat deze oplossing slechts een lapmiddel is, behoeft zeker na het vorenstaande geen betoog.

De gedachte oplossing is n.m.m. dan ook meer te beschouwen als een proef om te zien of langs den aangegeven weg contact kan worden verkregen met de Inheemsche bevolking, in het bevestigend geval waarvan dan zonder schroom kan worden overgegaan tot de instelling van een „Inlandsch bureau”.

Waar aan de instelling van vorenbedoelde commissie zoo goed als geen financieele consequenties verbonden zijn, vond mijn voorstel bij den Semarangschen Raad instemming. Bij besluit van 30 Maart 1928 benoemde het College dan ook een „Commissie tot voorlichting van de Inheemsche bevolking nopens gemeentelijke aangelegenheden,” bestaande uit de Inheemsche fractie uit den Raad, terwijl de Inheemsche Wethouder ambtshalve als Voorzitter optreedt. Aan deze commissie wordt een Inheemsche gemeente-ambtenaar toegevoegd, die belast is met het secretariaat, alzoo belast is met het uitschrijven der vergaderingen, het treffen der hiervoor benoodigde voorbereidingen alsmede het notuleeren der wenschen en klachten der bevolking op de te houden commissie-vergaderingen.

Na deze korte inleiding wil het me niet overbodig voorkomen om alvorens de resultaten uiteen te zetten, hier de werkwijze van de commissie terloops te memoreeren.

Ied
een v
geme
te m
word
gema
hange
maak
vendi
t. a. v
werki
wel v
tot d
Een
geleg
te vr
word
wel
Vr
ontaa
niet l
verga
vrage
troffe
De
sing
doch
maat
In
landh
den,
dit v
veror
in ha
opzet
maat
bouw
hij zi
werk
wijk

Iedere maand, als regel den tweeden Donderdag van elke maand, wordt een vergadering uitgeschreven en telkenmale in een ander wijkgedeelte der gemeente, zulks teneinde het de kampongbewoners zoo gemakkelijk mogelijk te maken. Door middel van de pers, in het bijzonder de Maleische pers, worden datum, plaats en aanvangsuur der te houden vergaderingen bekend gemaakt, terwijl enkele dagen vóór de vergadering middels een bord, gehangen voor de vergaderzaal, aan de voorbijgangers wordt duidelijk gemaakt het doel der aldaar te houden vergadering van de commissie. Bovendien wordt aan het Binnenlandsch-Bestuur verzocht zijn medewerking t. a. v. deze bekendmaking te verleenen. Dank zij de ondervonden medewerking van de zijde van het B.B. v.n. desahoofden, van de pers en ook wel van vooraanstaande kampongbewoners is de opkomst en belangstelling tot dusver bevredigend.

Eens kwamen wel ruim 250 kampongbewoners ter vergadering. Van de gelegenheid om algemeene klachten naar voren te brengen en inlichtingen te vragen omtrent verschillende door de gemeente getroffen maatregelen, wordt dan ook een zeer ruim gebruik gemaakt, zoodat de vergaderingen wel tot 10 u. 's nachts en soms wel langer moeten duren.

Vreesde men bij de instelling van meergenoemde commissie, dat deze zou ontaarden in een zuiver klachtenbureau, de praktijk heeft uitgewezen, dat dit niet het geval blijkt te zijn; integendeel het grootste deel van den tijd der vergaderingen wordt door de kampongbevolking benut om inlichtingen te vragen omtrent verschillende door de gemeente t. a. v. bepaalde zaken getroffen maatregelen.

De voorzitter verstrekt de noodige inlichtingen. Niet zoo zeer de toepassing van een bepaalde verordening wordt den betrokkenen voorgehouden, doch wel — en dat is van veel meer belang — de strekking van een bepaalde maatregel. Om dit met een voorbeeld duidelijk te maken het volgende.

Indien b. v. in een bepaald gedeelte eener wijk van een particulieren landheer wegens de slechte afwateringstoestanden niet gebouwd mag worden, dan wordt niet aan de bevolking voorgehouden, dat de Gemeente tot dit verbod bevoegd is krachtens een bepaald artikel van de betrekkelijke verordening, doch wordt de bevolking in den breede uiteengezet, dat het in haar eigen belang is, dat zij op dat bepaald gedeelte geen huizen mag opzetten, terwijl haar tegelijkertijd duidelijk wordt gemaakt, dat de getroffen maatregelen in het leven geroepen zijn *niet* om de bevolking in haar streven tot bouwen tegen te werken, doch meer om den landeigenaar te dwingen, dat hij zijn medewerking verleend tot den aanleg van behoorlijke afwateringswerken op zijn particulier land om dusdoende den gezondheidstoestand in die wijk te verbeteren.

Dat klachten vaak ook moeten worden aangehoord, is natuurlijk niet te vermijden.

Klachten dienen trouwens n. m. m. ook voorgebracht te worden; immers men ziet daaruit welke maatregelen de bevolking zwaar drukken. Bovendien ligt het juist op den weg der commissie om de klachten zooveel doenlijk weg te nemen door een behoorlijke uitlegging te geven, wat de bedoeling is van een bepaalden maatregel. De klachten worden — gegrond, dan wel vermeend — door de commissie met het grootst-mogelijke geduld en voorzichtigheid aangehoord. In een daarvoor bestemd register worden ze ingeschreven en voorzoover ze niet al dadelijk door den voorzitter kunnen worden weerlegd of aangetoond, dat ze ongegrond zijn, worden ze via het college van Burgemeester en Wethouders aan den betrokken dienst ter behandeling toegezonden. Na onderzoek door den betrokken dienst wordt de kwestie voorzoover noodig door den Inheemschen wethouder persoonlijk onderzocht en indien op de een of andere wijze aan de klacht tegemoet kan worden gekomen, wordt door hem een bepaald voorstel bij B. en W. ingediend. Het resultaat van het onderzoek en eventueele beslissing van het college van B. en W. terzake wordt dan door den voorzitter op de eerstvolgende vergadering aan de betrokkenen bekend gemaakt.

Werd in den beginne ook de vrees gekoesterd, dat het openstellen van de gelegenheid om klachten voor te brengen aanleiding kan geven tot meerdere ontevredenheid onder de bevolking als gevolg van het feit, dat niet steeds aan de wenschen der bevolking tegemoet kan worden gekomen, de praktijk heeft ons geleerd, dat die vrees ongegrond is. Zeer zeker worden er wel klachten voorgebracht, waaraan men niet tegemoet kan komen, doch wanneer den betrokkenen duidelijk en met de noodige tact worden uiteengezet de motieven, die den doorslag hebben gegeven, dat de wenschen niet voor verwezenlijking vatbaar zijn, dan wordt in het algemeen wel berust in de genomen beslissing.

Wordt derhalve aan de bevolking tot dusverre gelegenheid gegeven om algemeene inlichtingen te vragen omtrent de toepassing van gemeentelijke verordeningen en kunnen bezwaren te dien aanzien bij de Commissie worden voorgebracht, de gelegenheid wordt mede opengesteld om individueele klachten voor te brengen. Voor dit doel houdt de Inheemsche Wethouder bijna dagelijks spreekuur.

Het spreekt van zelf dat deze zich wel genoodzaakt ziet de spreekuren ten gemeentehuize te houden, alwaar hij meteen andere zaken kan afdoen. In verband met de groote af te leggen afstanden in een groote gemeente als Semarang is het noodzakelijk, dat die spreekuren in verschillende kampongs worden gehouden, doch zoolang het wethoudersambt nog als een nevenambt moet worden beschouwd, zal dit niet mogelijk zijn. Daartoe

ontbre
zijn h
noodig
kan z
Wa
hare
stad
ja, we
beantv
juiste
Wa
is de
worde
dan n
zooals
door
Maa
en he
zijn „
Dit
meent
grepe
meent
De
de ge
lijkhe
belang
goede
worde
geval
Het
met d
werd
geme
maken
den v
gen z
nemer
wilder
nemer
hen

ontbreekt het den Inheemschen Wethouder, die elders nog uit hoofde van zijn hoofdambt zijn plichten heeft te vervullen, ten eenen male aan den noodigen tijd. Dat het contact langs dezen weg gezocht niet intensief genoeg kan zijn, behoeft dus geen nader betoog.

Waar de Commissie tot voorlichting der Inheemsche bevolking sedert hare instelling verscheidene bijeenkomsten op verschillende plaatsen in de stad heeft gehouden, acht ik nu den tijd gekomen, na te gaan of en zoo ja, welke resultaten door haar zijn bereikt. Vanzelf leidt dit onderzoek tot beantwoording van de vraag, of de door haar toegepaste werkwijze de juiste is gebleken ter bereiking van het beoogde doel.

Wat is nu het doel met de instelling van de Commissie beoogd? Als dit is de verbetering van het contact met de Inheemsche bevolking, dan moet worden gezegd, dat de Commissie aan haar doel heeft beantwoord, zij het dan niet ten volle, zooals nader zal blijken, doch vaststaat, dat de proef zooals hierboven reeds gezegd, schitterend is gelukt, zoodat op de door de commissie gevolgde werkwijze dient te worden voortgegaan.

Maar gememoreerd dient te worden, dat het doel nog veel dieper ligt en het contact slechts middel is om tot dat doel te geraken. Dit moet immers zijn *„het verwerven van het vertrouwen der bevolking”*.

Dit zal alleen geschieden, indien door de geheele bevolking van de gemeente de ware strekking der gemeentelijke maatregelen goed wordt begrepen. Het is juist de volslagen onbekendheid daarmede, die de gemeente bij de massa impopulair maakt.

De meesten toch — dit hebben ons de bijeenkomsten bewezen — kennen de gemeente als een lichaam, dat hun niets dan verplichtingen oplegt, moeilijkheden in den weg legt en in het geheel niet aan de behartiging hunner belangen denkt. Een misverstand als gevolg van onbekendheid met de ware goede bedoelingen der gemeente! Wanneer deze bedoelingen dus goed worden ingezien, moet het misverstand verdwijnen. Dat zulks inderdaad het geval is, hebben de gehouden bijeenkomsten duidelijk aangetoond.

Het gebeurde n.l. vaak, dat op zulk een bijeenkomst menschen kwamen met de vraag, waarom hun verzoek om het een of ander te mogen doen, werd afgewezen of waarom zij een aanschrijving hadden gekregen van de gemeente tot afbreking hunner woning, tot aanleg van afvoergoten, tot het maken van een zinkput enz. Door de commissie werd dan bij monde van den voorzitter uitvoerig uitgelegd, dat en waarom de gemeente zich gedwongen zag, bovenbedoelde voor betrokkenen zoo bezwarende beslissingen te nemen. Behoudens enkelen, die de uitlegging niet konden of beter gezegd wilden begrijpen, zagen de vragers na bedoelde uiteenzetting in, dat het nemen van die voor hen onaangename beslissingen geschiedde niet om hen te treiteren, doch uitsluitend in het algemeen belang.

Wanneer gaandeweg bij de groote massa der Inheemsche bevolking de overtuiging heeft postgevat dat de gemeente bij al hetgeen zij doet, steeds het *groote algemeen belang* voor oogen houdt, en dat bij de behartiging hiervan het persoonlijk belang van enkelingen onvermijdelijk voor het groote algemeene belang moet wijken, dan zal de gemeente er zeker van kunnen zijn, dat zij het vertrouwen van de massa binnen een niet al te langen tijd kan verwerven.

Het gevolg hiervan is, dat de gemeente bij de uitvoering van haar taak op de medewerking van de bevolking kan rekenen, hetgeen die taak aanmerkelijk zal verlichten. Het komt er dus voor de gemeente op aan het vertrouwen der groote massa te verwerven. Op de commissie in het bijzonder rust die moeilijke taak, welke ze tracht te bereiken door het houden van vorenomschreven bijeenkomsten. Het is verblijdend en bemoedigend te kunnen constateeren, dat die bijeenkomsten tot dusver zich van de zijde der kampongbevolking in een groote belangstelling hebben mogen verheugen.

Het bieden van de gelegenheid om wenschen en klachten naar voren te brengen blijkt door de bevolking ten zeerste op prijs gesteld te worden. Wil men het bereiken van het beoogde doel bespoedigen, dan dient die gelegenheid op *zoo ruim mogelijke schaal* te worden gegeven; het contact met de bevolking dient intensiever en frequenter te worden gemaakt.

De vraag is nu of de Commissie in staat moet worden geacht, dit te bewerkstelligen, welke vraag n. o. m. ontkennend moet worden beantwoord, immers daartoe zou zij zich meer moeite en tijd moeten getroosten. Van de Commissie bestaande uit leden, die voor de uitvoering van hun taak slechts over een klein deel van hun tijd en werkkraft kunnen beschikken, mag zulks niet worden gevergd. Er dient derhalve naar een ander middel te worden omgezien, waardoor de mogelijkheid wordt geschapen, dat meerder contact wordt verkregen.

In dit verband moge in overweging worden gegeven bij wijze van proef een „Inheemsch Bureau” in het leven te roepen, gevormd door den Inheemschen Wethouder en een door het gemeentebestuur speciaal aan te stellen Inheemschen Ambtenaar, zooals dit reeds geschied is in de gemeente Soerabaja.

De voornaamste taak van het bureau zal bestaan in het zoeken naar zooveel mogelijk contact met de bevolking, in hoofdzaak dus op dezelfde wijze als door de Commissie gevolgd. Wanneer nu het bureau de beschikking heeft over een speciaal daartoe aangewezen ambtenaar, zal het intensiever werkzaam kunnen zijn dan de Commissie, die het noodzakelijk contact slechts op haar zeer zelden gehouden bijeenkomsten kan verkrijgen.

Van de zijde der Gemeente moet dus door middel van dit bureau contact worden gezocht m. a. w. de Inheemsche Wethouder met den ambtenaar van

het In
nemer
de be
bureau

De
en we
houde
zitting
heid
den A
pongt
nemet
den,
verore
practi

Wa
houde
lands
kunne
meen
kamp

Wa
de be
nen v
de ho
ook v
ninge
op de
vertro

Te
zal h
besch

Ste
band
wijkje
week
houd
Het s
weth
zij zo

het Inheemsch Bureau moet elke gelegenheid, die zich voordoet, te baat nemen om met de bevolking in aanraking te komen. Hoe gemakkelijker het de bevolking daarbij wordt gemaakt, hoe grooter de populariteit van het bureau en indirect de gemeente zelve.

De werkwijze kan als volgt worden gedacht. Minstens een uur per week, en wel liefst overdag en niet des avonds zooals tot dusver gebruikelijk, houden de Inheemsche wethouder en de Inheemsche ambtenaar in elke wijk zitting om de bevolking te ontvangen. Bovendien moeten zij in de gelegenheid worden gesteld om de wekelijksche koempoelans van desahoofden bij den Assistent-Wedana bij te wonen, teneinde eventueele klachten der kampongbevolking bij de desahoofden voorgebracht van dezen te kunnen vernemen. Deze laatste gelegenheid kan mede worden benut om de desahoofden, die veelal niet op de hoogte zijn van het bestaan der gemeentelijke verordeningen, in te lichten omtrent den inhoud, de strekking alsmede de practische toepassing daarvan.

Wat de plaats der te houden zittingen betreft, deze kunnen worden gehouden in de gemeentelijke wijkkantoren. Met medewerking van het Binnenlandsch Bestuur zullen zonder eenig bezwaar de zittingen ook gehouden kunnen worden in de woningen van de desahoofden, welke over het algemeen voorzien zijn van een vergaderruimte en waarvan de ligging bij de kampongbewoners meestal bekend zijn.

Wanneer derhalve bij die verschillende gelegenheden bij voortduring aan de bevolking of vertegenwoordigers hiervan diverse inlichtingen kunnen worden verstrekt zal de massa-bevolking van lieverlede niet alleen op de hoogte komen van het bestaan van gemeentelijke verordeningen, maar ook van den inhoud, de practische toepassing en de strekking der verordeningen. Procesverbalen, welke de onwetende bevolking zoo treiteren, zullen op den duur, behoudens hooge uitzonderingen, vanzelf verdwijnen. Het vertrouwen in de gemeente zal daardoor vanzelf komen.

Teneinde tot de oprichting van bovenbedoeld bureau te kunnen overgaan, zal het noodig zijn, dat de Inheemsche wethouder over den noodigen tijd beschikt. Om dit duidelijk te maken het volgende.

Stel dat een stadsgemeente verdeeld is in 9 wijken. Deze dienen, in verband met de uitgestrektheid der gebieden, onderverdeeld te worden in kleinere wijkjes. Stel dat er daardoor 18 wijkjes ontstaan, dan zal de wethouder per week reeds 18 uur tijd beschikbaar moeten hebben uitsluitend voor het houden van bovenbedoelde zittingen in de verschillende deelen der stad. Het spreekt derhalve vanzelf, dat zoolang men nog het instituut van „halve” wethouders kent, derhalve wethouders, wier hoofdbezigheid niet toelaat, dat zij zooveel tijd aan de gemeentelijke taak kunnen wijden, het Inheemsch

bureau niet volmaakt zal kunnen fungeeren; immers, de Inheemsche ambtenaar, die toch maar is en blijft gemeente-ambtenaar, zal wel die zittingen namens den wethouder kunnen houden, doch daaraan zijn wel eenige bezwaren verbonden, ofschoon anderzijds moet worden toegegeven dat dit in ieder geval een verdere stap in de goede richting beteekent. Noodig is het daarom te geraken tot het instituut van „volle” wethouders. In afwachting hierop zal moeten overgegaan worden tot de oprichting van een Inheemsch bureau, dat geheel los moet staan van andere diensten; de Inheemsche ambtenaar dient rechtstreeks ondergeschikt te worden gemaakt aan het college van B. en W., en niet aan den eenen of anderen dienstchef. Verschillende klachten kunnen derhalve, in stede van door den wethouder, die reeds handen te kort heeft, door dezen ambtenaar zelfstandig worden onderzocht en daaromtrent via den Inheemschen wethouder rapport uitgebracht aan het college van B. en W. Bovendien kunnen reeds al dadelijk zaken van specifiek Inheemschen aard als 't begraafplaatswezen, het passerbedrijf, aan dezen ambtenaar worden opgedragen. Ten slotte zal hij de aangewezen persoon moeten zijn, die de verschillende voorbereidingen ten aanzien van de eventueele opheffing van het desaverband binnen de gemeentegrenzen heeft te treffen. Summa summarum, voor den nieuw te benoemen ambtenaar is er werk te over.

In het kort laten bovenstaande beschouwingen zich samenvatten in de ondervolgende conclusies.

1. Het bieden van gelegenheid aan de bevolking om inlichtingen te vragen nopens gemeentelijke aangelegenheden en wenschen en klachten naar voren te brengen middels het houden van bijéénkomsten wordt door de bevolking ten zeerste geapprecieerd.

2. Die bijeenkomsten dragen veel bij tot verbetering van het contact van het gemeentebestuur met de bevolking, hetwelk op de juiste en tactvolle wijze benut, leidt tot verwerving van het vertrouwen der bevolking.

3. De sub 1. bedoelde gelegenheid dient op ruimere schaal te worden geboden, door aanwending van andere middelen dan alleen het houden van bijeenkomsten.

4. Aangezien aan de Commissie ten eenenmale de noodige tijd ontbreekt, is het wenschelijk zoo niet noodzakelijk, dat het zoeken van bedoeld contact wordt opgedragen aan den Inheemschen wethouder en een speciaal daartoe aangewezen Inheemschen ambtenaar, vormende beide tezamen het z.g. „Inheemsch-Bureau.”

5. Noodig is het derhalve te geraken tot het instituut van „volle” wethouders, zooals Soerabaia dit kent, teneinde den Inheemschen wethouder gelegenheid te verschaffen om in samenwerking met den Inheemschen ambtenaar intensiever contact te verkrijgen met de Inheemsche bevolking.

6.

bezwa
tot be
Soeral
kunne

Se m.

H

In c
hovor
hovor
werd

Bij
telijke
met h
voor
over t
bezett
wel z
zagen
functi
nog —
overal

Nu
zal da
vroeg

Een
en de
vastst
belang
waarin
noodi

Dat
ontwi
beken
sprek
voor
besta

6. Mocht het instituut van „volle” wethouders voorhands op financieele bezwaren stuiten, dan kan men in afwachting daarvan al dadelijk overgaan tot benoeming van den Inheemschen ambtenaar, aan wien reeds, zooals te Soerabaia het geval is, verschillende specifiek Inheemsche aangelegenheden kunnen worden opgedragen.

SLAMET.

S e m a r a n g, Februari 1929.

Hoe staat de Regeering tegenover de doorgevoerde Bestuurs hervorming ?

In de ministerieele toelichting bij het voorstel tot de wet op de Bestuurs hervorming is reeds dadelijk onderscheid gemaakt tusschen de staatkundige hervorming, welke met de verdere instelling van zelfstandige gemeenschappen werd beoogd en de ambtelijke decentralisatie (van het B. B. dus).

Bij de eerste doorvoering der wet is de nadruk gevallen op deze ambtelijke reorganisatie, wat ook begrijpelijk is, daar men hierbij kan volstaan met het vervormen van een bestaand iets, nl. het B. B. korps, terwijl men voor de staatkundige hervorming tot practisch geheel nieuwe opbouw diende over te gaan, wat uiteraard veel grooter moeilijkheden met zich bracht. De bezetting van de belangrijkste posten in de provincie West-Java duidde dit wel zeer duidelijk aan; de decentralisatiemensen uit de opgeheven gewesten zagen zich als regel in ondergeschikte betrekkingen teruggedrukt. Aan de functies van Gouverneur, resident, ass. resident werd—en wordt trouwens nog—bijzondere aandacht geschonken en het stempel van het aloude B. B. was overal duidelijk merkbaar.

Nu heeft dat korps uitstekende diensten aan den Lande bewezen, niemand zal dat ontkennen, maar veelal wordt daarbij vergeten, dat de verhoudingen vroeger zoo geheel anders waren dan thans.

Een autocratisch ambtenaar, ten volle het Land en der bevolking toegewijd en de belangen daarvan voor alles stellend, en met vaderlijke wijsheid vaststellend, wat door hem als vertegenwoordiger der Regeering in het belang van Land en Volk wordt noodig geacht, past niet in een organisatie, waarin de eigen vertegenwoordigers dier bevolking zelf uitmaken wat zij noodig achten, dat gebeuren moet.

Dat men, nu de regentschappen nog zoo in het eerste stadium hunner ontwikkeling zijn, reeds voortdurend merkt van wrijving met het B. B.—het bekende geval van den resident te Tasikmalaja is er zoo’n eenvoudig doch sprekend voorbeeld van—is dan ook allerminst toevallig. Het B. B. strijdt voor zijn oude macht, die het behouden wil, de regentschappen om hun bestaansrecht.

Zoowel voor- als tegenstanders van het verleen van meerdere medezeggenschap aan de bevolking volgen deze stille maar bittere strijd met belangstelling. Voor de ontwikkeling van Indië onder Nederlandsch gezag hangt daarvan veel, zeer veel af, daarvan zijn beide partijen overtuigd, hoewel beide, merkwaardig genoeg, van de overwinning hunner denkbeelden een versteviging van het Nederlandsche bewind in deze landen verwachten.

Van veel belang is het uiteraard welk standpunt de Regeering terzake inneemt.

Bestaan daarvoor dan aanwijzingen? Het komt voor van wel.

Op de ontwikkeling van den gang van zaken is toch zeer zeker van invloed het inzicht, dat de hoogste terzake deskundige adviseur der Regeering, i. c. de Directeur B. B., hieromtrent inneemt.

Toen bij het begin der hervorming het plan scheen te bestaan om een niet-B. B. man tot de hoogste functie te verheffen, heeft de toenmalige Regeering toegegeven aan aandrang uit den Volksraad (v/d tegenwoordigen resident Meyer Ranneft) om een B. B. man uit de praktijk te benoemen.

In de laatste najaarszitting van den Volksraad gingen daarentegen stemmen op om de keuze bij een eventueele vacature niet te beperken tot het B. B. Korps.

Duidelijk kwam daarbij naar voren hoe men staat tegenover veranderde omstandigheden, die een ander dan het oude B. B. beleid vorderen. Men voelde het aan hoe min of meer aarzelend nog, maar daarom niet minder overtuigend, het gewaagd werd openlijk uit te spreken, dat men het oude B. B. niet langer alleen zaligmakend vond.

Uiteraard waren andere leden en wel de B. B. ambtenaren Beets en Suermondt het niet daarmee eens. Maar kon dat ook anders? Al behooren zij nog niet tot de ouderen, zij bezitten, hoe overigens ook uiteenlopend, beiden toch de oude esprit de corps.

Had de houding, enkele jaren geleden aangenomen, doen verwachten, dat de Regeering de geuite wenschen in minzame overweging zou nemen — Zij had zich dan nog tot niets verbonden — zoo viel dat antwoord daarentegen heel anders uit.

Duidelijk liet Zij mededeelen, dat Zij die wenschen beschouwde als een inbreuk maken op Haar benoemingsrecht, een door meerderen met groote verbazing aangehoord standpunt.

Hoewel het verschil met vroeger een wijziging van standpunt zou doen vermoeden is dat als zoodanig niet meegedeeld.

Intusschen heeft de tegenwoordige Directeur zijn heengaan aangekondigd en zal de Regeering dus bij de benoeming van den opvolger moeten toonen, hoe haar standpunt is ten opzichte van de verdere doorvoering der bestuurshervorming.

Wan
ontwik
princip
bestee
wikkel
temen
betere
niet ie
zend s
moeten

Wij
ontken
No. va
in een
zuiver
temen
naren
eischte
naast
onderg
wordt
medez
te we

Dat
praktij
in bov
een ge
Eered
een th

Intu
noem

op ha

Wij

Niet
tralisa
mijdel
der
mede
neerg

Hel

Wel

Want dat staat wel vast, dat van de wijze dier doorvoering de verdere ontwikkeling van elk der in de wet op de Bestuurshervorming neergelegde principes absoluut afhangt. Aan welk principe zal de meeste aandacht worden besteed? Die vraag beheerscht thans voor een groot deel de staatkundige ontwikkeling dezer landen, en daarmee de toekomstige leiding van het departement. Wenscht de Regeering de staatkundige zijde van het vraagstuk tot betere ontwikkeling te brengen, dan zal Zij als leider van het departement niet iemand kunnen en mogen kiezen die daartegenover min of meer afwijzend staat. In dat geval lijkt de kans groot, dat Zij buiten het B. B. zal moeten kiezen.

Wij vragen ons af of daarvan de risico groot is en meenen die vraag ontkennend te moeten beantwoorden. Met onzen „Medewerker”, die in het No. van L. B. van 1 October j. l. de omzetting van het departement B. B. in een van Binnenlandsche zaken bepleitte, zijn wij het volkomen eens. De zuivere B. B. zaken vormen nog een belangrijke onderdeel van het Departement, doch daarvoor zijn vele geroutineerde ambtenaren en hoofdami-nistren aanwezig, die een ruimzienden eventueelen outsider spoedig de vereischte voorlichting en daarmee het noodige inzicht kunnen geven. Doch naast het eigenlijke B. B. zijn er belangrijke zaken bij het Departement ondergebracht, waarvan wel een van de voornaamste is en steeds meer wordt het gedecentraliseerde bestuur, de opvoeding van de bevolking tot medezeggenschap, tot zelfbestuur. En de verzorging daarvan heeft o. i. steeds te wenschen overgelaten.

Dat outsiders geen goede Departementschefs kunnen zijn wordt door de praktijk toch wel ten zeerste geloochenstraft; zoowel in den Volksraad als in bovengenoemd artikel is er reeds op gewezen, dat b. v. een houtvester een goed Dir. van Financiën, een B. Ber. een goed Directeur van Onderwijs en Eeredienst, een burgemeester een goed Directeur van Gouvernementsbedrijven, een theeman een goed leider van het Departement van Landbouw kan zijn.

Intusschen, de Regeering heeft zich met groote korthed — de heer Stokvis noemde het in den Volksraad, de noodige hooghartigheid — teruggetrokken op haar uitsluitende bevoegdheid tot benoemen.

Wij volgen daarom de a.s. benoeming met de uiterste belangstelling. Niet alleen, omdat die voor de ontwikkeling der niet-ambtelijke decentralisatie van zoo groot belang belooft te worden, maar omdat daarin onvermijdelijk een uitspraak zal liggen omtrent de houding, die naar de meening der Regeering tegenover het tempo van ontwikkeling der bevolking tot medezeggenschap, zooals die in de Wet op de Bestuurshervorming is neergelegd, aangenomen zal moeten worden.

Het wordt een interessante beslissing.

RÜCKERT.

Weltevreden, Februari 1929.

Overname van den Gezondheidsdienst geweigerd.

In zijn vergadering van 21 Dec. j.l. heeft de gemeenteraad van Semarang besloten den Adviseur voor de decentralisatie mede te deelen, dat op overname van den plaatselijken gezondheidsdienst geen prijs wordt gesteld. Dit besluit is genomen zonder discussie en zonder hoofdelijke stemming. Een weinig roemvol einde? van een hardnekkigen strijd, met enthousiasme begonnen, met vastberadenheid volgehouden, totdat een groote inzinking der gemeentelijke actie plaats greep en er nog maar één axioma overbleef, in de plaats gekomen der oude idealen van den Semarangschen gemeenteraad; het schoone axioma: „Geen cent belasting meer betalen dan thans”.

Er zou geen reden zijn, op deze beslissing in dit blad terug te komen, waar het om zoo te zeggen dagelijks gebeurt, dat gemeenteraden aan conservatieve constipatie gaan lijden, indien het te Semarang geslagen besluit niet van diepgaanden nadeeligen invloed kon zijn op de geheele ontwikkeling der decentralisatie.

Men kan niet zeggen, dat de regeering met onstuimigen moed voorwaarts ijlt op den weg naar de ontplooiing van het communale leven. De commissies door haar in het leven geroepen ter beadviseering van de vraag, welke gebieden van staatsbemoeienis in aanmerking komen voor overdracht aan de gemeentebesturen zijn zacht en kalm overleden of verkeerden voor ze de gebreken der jeugd nog kunnen ondervonden hebben, reeds in de periode van ouderdomszwakte. Van een doelbewust streven naar uitzetting der grenzen van autonomie en zelfbestuur is weinig of geen sprake. Schuchtere pogingen om iets te doen in de een of andere richting, worden door ambtenaren der tegenwoordige bestuursorganen onmiddellijk met een barsch tegenoffensief beantwoord.

Elk departement, hoe ook overladen met werk, schijnt doordrongen van de gedachte: „Houdt wat ge hebt en tracht er nog wat bij te krijgen” en weinigen in de gemeenteraden zijn er, die het klaar voor oogen staat welke rol die raden eigenlijk behoorden te vervullen in het Nederlandsch-indisch staatsgeheel.

Toch schijnt op sommige punten zich een andere overtuiging baan te breken, vooral ook in regeeringskringen. Speciaal ook wat betreft de plaatselijke behartiging der zorg voor de volksgezondheid. Hier begon een schemering van hoop te komen, dat men langzamerhand de taak, die de gemeentebesturen in dit verband te vervullen hebben duidelijker zou zien en ook officieel zou erkennen.

Semarang heeft lang met onbezweken moed voor deze gedachte gestreden. Reeds in het jaar 1915 kwam de zaak voor het eerst ter sprake.

11 O
meentel
misme.
voelde

26 M
van Wi
bereidi
Mr. Dr
nog we
feit zo
over e
nemen.

Bij so
voorgel
tussche
aangege
inzake
en bev
Voorts
bijaldie

In M
Heer D

a. da
in:

ex

b. da
ge

D

te
ge
af

Men
brenge

Lan

raads-
ning v

Van
ting v

24 S
iden M
ot he

11 October 1915 werd in beginsel besloten tot de instelling van een gemeentelijken gezondheidsdienst. Toen heerschte in den gemeenteraad optimisme. Het was een tijd van krachtig opbruisend leven in Semarang. Men voelde dat men wat kon; men wilde, wat men kon.

26 Mei 1916 werd beraadslaagd over een voorstel van den Heer Mr. Chr. van Wijngaarden om een gemeentelijken geneesheer aan te stellen ter voorbereiding der overdracht van den plaatselijken gezondheidsdienst. De Heer Mr. Dr. A. M. Joekes, het tegenwoordige v. d. kamerlid meende, dat men nog wel een paar maanden kon wachten, daar de overdracht dan toch een feit zou zijn en Semarang dan vermoedelijk de beschikking zou krijgen over een geroutineerde kracht, dien men van het gouvernement over zou nemen. Tot uitstel werd besloten.

Bij schrijven van 10 Augustus 1916 werd door de Regeering aan de gemeente voorgelegd een Nota, waarin verschillende punten inzake taakverdeeling tusschen Land en Gemeente op het gebied der Volksgezondheid werden aangegeven. Hierin werd tevens een pleidooi gehouden tegen decentralisatie inzake het onderzoek naar den staat der Volksgezondheid en de aanwijzing en bevordering van de middelen ter verbetering, de z. g. exploratie. — Voorts zou de gemeente aangesteld worden tot agent van het Rijksgezag bijaldien de actie regeling van Landswege noodig had.

In Mei 1917 werd op voorstel van den toenmaligen burgemeester den Heer De Jongh besloten den Gouverneur Generaal te berichten

- a. dat de Gemeente Semarang verzoekt haar als taak op te dragen: de instelling en instandhouding van een gezondheidsdienst, die dan de exploratie o. m. ook voor zijn rekening zou nemen.
- b. dat de Raad met vertrouwen kan verzekeren, dat de in te stellen gemeentelijke gezondheidsdienst zal voldoen aan de te stellen eischen. De Gemeente verklaarde verder zich bereid om de helft der kosten ten laste der gemeente te brengen, indien de totstandkoming van den gemeentelijken gezondheidsdienst op de voorgestelde wijze daarvan afhankelijk zou worden gesteld.

Men ziet, het was toen nog de tijd van het idealisme, dat offers wil brengen voor de algemeene zaak.

Langen tijd zweeg toen de regeering. In 1920 gaat eindelijk een speciale raads-commissie op audientie bij den G. G. om aan te dringen op afdoening van zaken o. m. ook die van den gezondheidsdienst.

Van de hand van Dr. Leopold verschijnt dan een schema voor de inrichting van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst.

24 Sept. 1921 wordt den Gemeenteraad van Semarang medegedeeld, dat men den Minister van Koloniën heeft verzocht een Koninklijke machtiging uit te lokken tot het aanbrengen van de noodige aanvullingen in het Reglement op den

B. G. D. die de wettelijke mogelijkheid in het leven zullen roepen tot instelling van den gemeentelijken gezondheidsdienst.

Deze koninklijke machtiging werd kort daarop verleend. Er was dus een bres geschoten in den verdedigingsmuur der centrale B. G. D.

In de vergadering van 1 Februari 1924 wordt dan door den Raad een verordening aangenomen, betreffende de samenstelling, de inrichting, de taak en de bevoegdheden van den Gezondheidsdienst der gemeente Semarang.

Einde Maart 1925 bereikte den Raad het bericht, dat deze verordening was goedgekeurd en dat de gemeente een bedrag van f 67.000,— 's jaars uit 's Land kas voor deze zaak zou tegood worden gedaan, terwijl als principe voorop werd gesteld dat de kosten gelijkelijk behoorden te worden gedeeld tusschen Land en gemeente.

De Gemeenteraad besloot daarop de regeering mede te deelen, dat de Gemeenteraad zich in beginsel kon vereenigen met de regeling van de financieële zijde der overdracht van den plaatselijken gezondheidsdienst, mits het bedrag der aan de Gemeente uit te keeren vergoeding wordt toegevoegd aan het bedrag der jaarlijksche vaste uitkeering uit 's Lands middelen. Verder werd in overweging gegeven zoo mogelijk het voorgesteld bedrag van f 67.000,— te herzien.

Na verschillende onderhandelingen, waarbij het bedrag van f 67.000,— verhoogd werd tot f 85.000,—, dit laatste dan echter beschouwd als maximum-bijdrage, richtte eindelijk den 15en October 1928 de adviseur voor de decentralisatie zich met een schrijven tot den gemeenteraad, waarbij werd betoogd, dat de regeeringsbijdrage niet bij de vaste aan de gemeente toe te kennen middelen zou worden gevoegd, daar dit bedrag voor verhooging of vermindering vatbaar was.

Van de zijde van den D. V. G. werd dit standpunt gemotiveerd met het argument, dat de zorg voor de Volksgezondheid, vooral in een op dit gebied nog zou achterlijk land als Nederlandsch-Indië, een zaak van zóó primair belang moet worden geacht, dat het centraal gezag een deel van die zorg niet aan anderen zal mogen overlaten, zonder zich te voorzien van de noodige waarborgen, dat de in verband daarmee ter beschikking van die andere organen gestelde gelden inderdaad voor dit doel zullen worden besteed.

Men achtte daar voorwaardelijke toekenning van de voor dit doel bestemde Landsbijdrage aan de gemeenten beslist noodzakelijk.

Nu is dit natuurlijk een zeer onbeleefde motiveering van het feit, dat men zelf de touwtjes in handen wil houden.

Waar in dit merkwaardig schrijven naief wordt opgemerkt, welk feitelijk bezwaar tegen een dergelijke voorwaardelijke toekenning kan worden aangevoerd, dan zou toch alleen reeds het zonder blikken of blozen neerge-

schreef
zijn or

Doc
stoot
Een ge
dat ee
blijven

Men
stellen
gaan
betoog
wen v
verwac
het éla

Doc
Geme
burger
komin
geen v
te dee
lijken
geheel
bestaa
opstijg
neert
dat de

De
het ge
goed,
munale
beteek

Veel
deze :
het fei
deren
toch z
niet, d
gemeen
nog w
evoluti
valt de

schreven wantrouwen, dat er uit spreekt, op zich zelf reeds reden genoeg zijn om zich schrap te stellen tegen een dusdanige wijze van handelen.

Doch anderzijds blijkt uit dit zwakke standpunt, dat nog maar een kleine stoot noodig ware, om in deze zaak tenslotte de overwinning te behalen. Een gemeente als Semarang, kan op een dusdanigen staat van dienst wijzen, dat een kinderachtig wantrouwen als waarvan de D. V. G. blijk geeft, geen blijvenden grondslag kan vormen voor de gevoerde financiëele politiek.

Men zou dan ook verwachten, dat de gemeenteraad zich schrap zou gaan stellen om nu eindelijk de medewerkzaamheid voor de volksgezondheid te gaan veroveren. Men zou verwachten, dat hij nogmaals in een uitvoerig betoog zich zou wenden tot de regeering, om te bewijzen, dat het wantrouwen van den D. V. G. ten eenenmale misplaatst is. Men zou kunnen verwachten dat de gemeente zich nog eenmaal in den strijd wierp, met al het élan van hem, die de zege in het vooruitzicht ziet.

Doch neen. De wapenen worden weggegooid. In hun schrijven aan den Gemeenteraad melden B. en W. dat zij volkomen het standpunt van oud-burgemeester De Jongh deelen inzake het feit, dat de financiëele tegemoetkoming niet op lossen grondslag moet worden gezet. En dus—knoopen zij geen verdere onderhandelingen aan, maar stellen voor der regeering mede te deelen, dat geen prijs wordt gesteld op de overdracht van den plaatselijken gezondheidsdienst, want de D. V. G. functionneert richtig. Men vergeet de geheele geschiedenis der laatste jaren, men vergeet eigen bestaansrecht en bestaansvoorwaarde, men sluit het oor voor de roepstem, die nog steeds opstijgt uit de door velerlei ziekte bezochte kampongs. De dienst functionneert richtig. Alsof ooit dit als argument voor de overname was gebezigd, dat de dienst niet behoorlijk functioneerde.

De D. V. G. denkt anders. Hij spreekt tenminste nog van achterlijkheid op het gebied van zorg voor de volksgezondheid. Daar weet men maar al te goed, hoe zelfs bij onverdroten toewijding elke hulp, ook de hulp der communale organisatie, van het gemeentelijk initiatief van groote en zegenrijke beteekenis kan zijn.

Veel ware over dit onderwerp nog te zeggen doch de hoofdvraag is deze: „Wat zal de regeering doen?” Zal zij zich eenvoudig neerleggen bij het feit dezer botte weigering? Indien zij inderdaad wil streven naar verdere uitbouw van het gemeentewezen, dan is één der allereerste stappen toch zeker overdracht van den plaatselijken gezondheidsdienst. Kan het hier niet, dan is nergens verdere ontwikkeling mogelijk, dan is het het beste om de gemeenteraden maar te gaan beschouwen als colleges, die in vroeger tijd nog wel eens nuttig werk leverden, maar thans ongeschikt zijn om de moderne evolutie van Indië mee te maken. Met uitgroei van den gemeentearbeid staat of valt de decentralisatie. Deze laatste weigering van den Semarangschen raad

kan moeilijk als serieus werk worden opgevat. Men werkt niet jarenlang in een bepaalde richting, men wijzigt en roept geen ordonnanties in het leven om aan het einddoel gekomen, plotseling te zien dat de andere partij wegloopt. Het regeeren van steden en landen is tenslotte een ernstige zaak, die wat consequentie en continuïteit veronderstelt.

O.i. heeft de regeering geen ongelijk, nu de zaak zoo is geloopt, dat de regeering den gezondheidsdienst binnen Semarang eenvoudig aan de gemeente opdraagt. Het is de regeering, die vaststelt, welke de grenzen zijn der gemeenteaautonomie en een opdracht tot het doen van eenig werk tast het beginsel der autonomie niet aan.

We houden er ons van overtuigd, dat de zaak eenmaal in beheer bij de gemeente Semarang, ook goed beheerd zal worden. Mocht dit trouwens niet het geval wezen, dan staan der regeering toch ook nog altijd machtsmiddelen ten dienste.

De wijze, waarop de Semarangsche Raad handelde, toont, dat hij geen besef heeft van het feit, hoe zich tegenover de hooge regeering dezer landen te gedragen. Dat hij dit deed zonder discussie maakt de zaak nog erger. Hiertegenover is het gepast, dat hij nadrukkelijk en op waardige wijze tot de orde worde geroepen.

Op deze wijze beschermt de regeering den Semarangschen Raad tegen zichzelf, werkt aan de ontwikkeling der decentralisatie, toont dat zij staat ook boven de gemeenteraden, voorkomt dergelijke gevallen voor de toekomst en redt den normalen gang van zaken uit het slop waarin het besluit van Semarang hem brengt.

Gezonde decentralisatie is voor ons nog steeds het werken aan de zuivere ontwikkeling van land en volk. Indien de raden weigeren op redelijke wijze mede te werken, dan moeten ze desnoods gedwongen worden. Autonomie is geen doel maar middel. Het kan niet met genoeg nadruk gezegd worden, een ieder, die niet werkt aan de normale evolutie dezer landen in staatkundig, economisch en sociaal opzicht werkt in een verkeerde richting, die voert naar geweld. Gemeentebestuur beteekent niet alleen het maken van een paar optel- en aftreksommetjes, teneinde te zien of men er met een benepen hart komt. Het beteekent idealisme, voortvarendheid, kracht en durf om de bevolking in al zijn geledingen te doordringen van de zegeningen der beschaving, zegeningen vooral ook in den vorm van hygiënische hulp en voorlichting.

We hopen, dat het besluit der regeering in deze zaak gedragen moge worden door dit soort idealisme en ook door, niettegenstaande het besluit, dat wij afkeuren, vertrouwen in den gemeenteraad van Semarang. Homerus dommelde soms zelfs, zoo kan het ook een Indischen lokalen Raad gebeuren,

zelfs ka
hem we
king, te

26 Fe

Terr
richtte

Bij h
No. L
Memori
voor 19
ste red
No. 23
vergoec
de loca
van de
gemaal
tegen l
terugga

Aang
twijfel
feiten
stellen

1ste.
scheid

2de.
van de
werkin
de daa
vermo

Dece
lijke p
aan de

zelfs kan die dommeling wat lang duren. Dat dan de klare stem der regeering hem wekke en oproepe tot nieuwen arbeid tot heil van gemeente en bevolking, tot heil der decentralisatie over de geheele linie.

26 Februari 1929.

G. DE RAAD.

Uit den Volksraad

Terruggang der kadastrale inkomsten. De heer J. J. G. E. Rückert richtte zich als volgt tot de regeering :

Bij het rondschrĳven van den directeur van Justitie van 5 October 1928 No. L 14/3/13 aan de locale ressorten in Ned.-Indië — gevoegd bij de Memorie van Antwoord betreffende afdeeling II der aanvullingsbegrooting voor 1929 (Ond. 75 — Afdeeling II: St. 4, bladz. 9) — wordt als voornaamste reden welke geleid heeft tot het — bij besluit van 13 October 1927 No. 23 (*Stbl.* No. 487) — intrekken van de vrijstelling van het betalen van vergoeding voor door het kadaster te verstrekken inlichtingen, wat betreft de locale gebiedsdeelen, vermeld, „dat door verscheidene locale ressorten van de door het kadaster verstrekte gegevens werd en wordt gebruik gemaakt voor de samenstelling van een eigen „kadaster” waaruit al dan niet tegen betaling inzage aan het publiek werd verleend, hetgeen een merkbare terruggang van de kadastrale inkomsten tengevolge had”.

Aangezien sindsdien bekomen inlichtingen bij steller dezės ernstigen twĳfel hebben doen rijzen aan de juistheid van de hierboven aangehaalde feiten zou hij der regeering eerbiedig willen verzoeken te willen bekend stellen :

1ste. welke de ressorten zijn, die bedoeld worden met het woord „verscheidene” ;

2de. welke cijfers hebben aangetoond, dat de geconstateerde terruggang van de kadastrale inkomsten ook inderdaad een gevolg is geweest van de werking van het „eigen kadaster” der bedoelde gemeenten en hoe groot de daaraan toe te schrĳven vermindering van inkomsten blijkens die cijfers vermoedelijk is.

Decentraliana.

Decentralisatie der onderwijsvoorziening. Over het rapport der betrekkelijke provinciale commissie uit West-Java schrĳft een onderwijsmedewerker aan de Locomotief het volgende :

De tijd ligt niet ver achter ons, dat de toestanden in deze landen op haast elk gebied niet zoo ingewikkeld waren, dat regeling van zaken door het centrale gezag onmogelijk was. Hoe is de situatie op elk terrein veranderd en wel in korten tijd! Oude toestanden hebben zich gewijzigd, nieuwe zijn geschapen; terwijl ontwikkeling en verwikkeling niet het minst de taak der Regeering hebben verzwaaard. Afwenteling van bevoegdheden en in steeds toenemende mate is noodzakelijk gebleken. Dat dit ook op onderwijsgebied moest gebeuren, laat zich begrijpen. Niets wellicht ligt den mensch zoo na aan het hart als de opvoeding van zijn kinderen en vooral deze aangelegenheid heeft zich in Indië binnen een paar decennia's ontwikkeld tot een der moeilijkste problemen.

Voor zoover het de verzorging van het Europeesch lager onderwijs betreft was de toenemende personeelsnood mede aanleiding tot decentralisatie van dit deel der Regeeringstaak. Reeds in December 1919 heeft de Regeering in een rondschrijven aan de locale raden haar standpunt in deze materie uiteengezet, zij het dan ook voorloopig. Voorzag dus de Regeering, dat wijziging en verdere doorvoering der onderwijs-decentralisatie noodig konden blijken, een vast standpunt nam zij echter reeds toen in ten aanzien van het beginsel, dat het centraal gezag de onderwijspolitiek niet heel en al uit handen mag geven. *Integendeel meende de Regeering als uitgangspunt te moeten vooropstellen, dat de belangen eener doelmatige en ordelijke onderwijsvoorziening, voor zoover deze een algemeen karakter draagt, zich verzetten tegen decentralisatie in anderen vorm dan dien van zelfbestuur, tegen onttrekking derhalve aan algemeene regeling en stelselmatig oppertoezicht van het centraal gezag.* (Bijblad no. 9369).

Een practisch bezwaar tegen algeheele overdracht van het Westersch lager onderwijs aan de gemeenten zou de omstandigheid vormen, dat de leerkrachten, geplaatst in kleine centra's nooit in een der groote steden zouden kunnen komen, wat een rechtmatige eisch zou zijn wegens studie- of andere gewichtige belangen. Een geregelde personeelsvoorziening op zeer veel plaatsen ware dan niet mogelijk.

Waar de Regeering er toe overging de zorg voor het onderwijs over te laten aan de gemeenten, zoo deze die op zich wilden nemen of aan het particulier initiatief, meende zij door een ruime subsidieregeling gemeente en particulier tegemoet te moeten komen in de zorg voor eigen onderwijs.

Waar de personeelsvoorziening bij het Inlandsch onderwijs geen moeilijkheden oplevert, kan daar de decentralisatie zich ook uitstrekken tot het personeel. Heeft de Regeering gemeend tot decentralisatie van het lager onder-

wijs
omda
eisch
kelijk
inrich
voor
onder

Zoo
was t
het le
van b
deze
cialen
zou i

1.
schen
en Ho

2. I

3.

4.

Poerw
opleid
nen w
provin

De
het ze
deren
mogel
en 'da
Comm
op de
ken ra

Zij
1919,
vernen
commi

wijs te moeten overgaan, niet echter tot die van het voortgezet onderwijs, omdat dit abituriënten aflevert voor heel Indië, die derhalve aan dezelfde eischen van opleiding moeten voldoen, hetwelk een zelfde leerplan noodzakelijk maakt. Behalve de H. B. S., de A. M. S. en de T. S. worden onder de inrichtingen van voortgezet onderwijs ook verstaan de Mulo en de instituten voor de opleiding van leerkrachten. Al deze scholen blijven dus voorhands onder rechtstreeksch centraal beheer.

Zoo was in algemeene trekken het standpunt der Regeering in 1919. Het was te verwachten, dat het instellen der nieuwe bestuursindeeling en het in het leven roepen van de provinciale en regentschapsraden een herziening van bedoeld standpunt wenschelijk zouden maken. Ter bestudeering van deze zoo gewichtige aangelegenheid werd in October 1926 uit den provincialen raad van W. Java een commissie benoemd, die een nader onderzoek zou instellen omtrent de overdracht aan de provincie op 1 Januari 1929 van:

1. de geheele materiele verzorging van het lager onderwijs op Westerschen grondslag, waaronder te verstaan het Europeesch, Hollandsch-Inlandsch en Hollandsch-Chineesch onderwijs.

2. het openbaar Inlandsch lager onderwijs.

3. de verzorging van het ambachtsonderwijs op Inlandschen grondslag.

4. de opleiding tot Inlandsch hulponderwijzer op de Normaalscholen te Poerwakarta, Garoet en Serang. De zorg voor het volksonderwijs en de opleiding van Volksonderwijzers zou met ingang van datzelfde tijdstip kunnen worden overgedragen aan de regentschappen, gesubsidieerd door de provincie.

De commissie stelde bij de aanvaarding van haar taak voorop, dat „gezien het zeer groote belang, hetwelk de ouders bij het onderwijs van hun kinderen hebben („De school aan de ouders”) alle onderwijs voor zoover het mogelijk is en wenschelijk zooveel doenlijk moet worden gedecentraliseerd en dat staatsinmenging beperkt blijft tot streven en inrichting der school. De Commissie was in beginsel tegen overdracht op de provincie en van deze op de gemeente en vóór een *rechtstreeksche* afwenteling op den plaatselijken raad.

Zij is het eens met de meening der Regeering in haar rondschrijven van 1919, dat de algeheele zorg voor het voortgezet onderwijs aan het Gouvernement moet blijven. Voor decentralisatie komen naar het oordeel der commissie in aanmerking de volgende schooltypen :

- a. Europeesche lagere school.
 - b. Hollandsch-Inlandsche school.
 - c. Hollandsch-Chineesche school
 - d. Schakelschool.
- en wat de zuiver Inlandsche scholen betreft :
- a. Volksschool.
 - b. Vervolgschool.
 - c. Inlandsche school 2de klas.

Nu wat de overdracht zelf betreft.

De stadsgemeenten nemen de geheele materiele verzorging (schoolgebouw, inventaris, leermiddelen enz.) voor wat aangaat de 1ste groep scholen, welke zich binnen haar ressort bevinden. De andere soortgelijke scholen in de provincie komen wat de materiele verzorging aangaat ten laste van de provincie.

De personeele voorziening blijve aan het Gouvernement. Zij is het eens met het motief tegen personeelsvoorziening door de lagere gezagslichamen, door de Regeering in meergenoemde circulaire te berde gebracht, dat het n.l. voor ongunstig gelegen ressorten (vooral als deze ongezond zijn) niet wel mogelijk zou zijn aan personeel te komen. De gemeenten krijgen de beschikking over de onderwijzers, die echter te allen tijde door het Gouvernement overgeplaatst kunnen worden.

2. Aan de stadsgemeenten en regentsc hapsraden kome zoowelde personeele als de materiele verzorging van de 2de groep. Het aanbod van leerkrachten is zoo groot, dat voor personeelsgebrek waar ook niet gevreesd behoeft te worden.

3. De driejarige volksschool (desaschool) worde geheel door de desa van materieel en personeel voorzien. Tegen het beheeren van deze scholen door het betrokken desa-bestuur hebben zich alle regenten in den provincialen raad van W. Java verzet, daar zij van oordeel waren, dat voorloopig geen enkele desa daartoe in staat zou zijn.

In de stadsgemeenten komt het echte type desaschool zoo goed als niet voor, waar uit den aard der zaak een onderwijsinrichting met een uitgebreider leerplan meer in de behoefte zal voorzien, daar is de Inlandsche school 2de klas de volksschool.

4. Vakscholen.

De Commissie is het eens met de Regeering, waar deze in haar circulaire van 1919 als haar meening te kennen geeft, dat de hoogere vakscholen (K. W. S. enz.) geheel voor haar rekening moeten blijven, maar dat de zorg voor de lagere typen (ambachtscursus, toekangschool) het best kan worden overgelaten aan de gemeenten en regentschapsraden; immers het

zijn zuiver plaatselijke behoeften, die oprichting en opzet dier scholen bepalen. Het Gouvernement verleene financieele steun.

Uit een en ander blijkt, dat de commissie in meer dan één opzicht zich heeft kunnen vereenigen met het standpunt, door de Regeering in 1919 uiteen gezet; ook ten opzichte der opleiding van leerkrachten (Europeesche, Inlandsche en Chineesche) voor de lagere scholen op Westerschen grondslag is de commissie van oordeel, dat het zuivere Regeeringszorg moet blijven, niet alleen omdat het Gouvernement daartoe het best in staat is, maar ook wijl eenheid van opleiding noodzakelijk is. Ook de vorming van leerkrachten voor de Inlandsche scholen 2de klas blijve naar het gevoelen der commissie aan het Gouvernement.

Zij acht echter de opleiding van onderwijzers voor de volksscholen door de provincie heel goed mogelijk. De tegenwoordige opleiding dezer leerkrachten vindt zij onvoldoende. Cursussen in de provincie, bezocht door leerlingen uit de omgeving, zullen naar haar oordeel in voldoende mate abiturienten kunnen afleveren, zonder dat het de provincie veel zal behoeven te kosten.

De provinciale raad van W. Java heeft zich met de conclusie's der commissie kunnen vereenigen, zoodat een oplossing overeenkomstig haar studierapport, welke tevens de basis voor de toekomst zal vormen niet onmogelijk binnenkort haar beslag zal krijgen.

De commissie heeft ook de kwestie van het schooltoezicht in beschouwing genomen, waar dat eenige wijziging behoeft, indien de decentralisatie van het onderwijs wordt ingevoerd.

Het plaatselijk schooltoezicht kan in hoofdzaak in zijn tegenwoordigen vorm georganiseerd blijven, zooals dit het geval is op plaatsen met een gemeenteraad. Voor het Inlandsch lager onderwijs dient elke gemeente en elke regentschapsraad de beschikking te krijgen over een schoolopziener, die zijn bevelen ontvangt van regent of burgemeester. Hooger toezicht berust bij Gouvernement of provincie met een centrale inspectie hierboven.

De bezoldiging geschiedt op basis B. B. L.; het staat natuurlijk een gemeente vrij om het salaris te verhoogen, indien plaatselijke omstandigheden dit urgent maken, doch zij betale het dan uit eigen middelen.

Een zeer belangrijk onderdeel der onderwijsdecentralisatie vormt de financieele zijde. Reeds in 1919 oordeelde de Regeering het nuttig bij overdracht van de onderwijsvoorziening aan de gemeenten, dat de burgerij een deel der kosten op zich diende te nemen, aangezien dit een prikkel zou vormen tot meerdere interesse voor en betere verzorging van het betrokken belang. Voorloopig gelden ter bestrijding der uitgaven de bestaande subsidiebepalingen, tot de reeds jaren terug ingestelde commissie voor de regeling der

financieele verhouding tusschen Gouvernement en lagere organen ook den financieelen kant der onderwijsdecentralisatie in studie zal hebben genomen.

Geen wethouders voor Palembang. De Gemeenteraad van Palembang, aldus de Loc., had het vorig jaar besloten de regeering te verzoeken haar goedkeuring te hechten aan het voornemen van den Raad om twee wethouders te benoemen op een vaste toelage van *f* 100,— in de maand,

De Landvoogd heeft thans die goedkeuring geweigerd, waarbij het argument om zoo noodig, direct een tweetal wethouders te kunnen benoemen om, mochten de zaken misloopen, onmiddellijk te kunnen ingrijpen, een volstreckte miskenning genoemd wordt van de beteekenis van het wethouderschap. Dit laatste n.l. is ingesteld om den burgemeester in zijn besturende en uitvoerende taak bijstand te kunnen verleenen, doch geenzins met de bedoeling dat deze functionarissen een zeker soort toezicht zouden uitoefenen op het dagelijksch beleid van den burgemeester.

Dat de burgemeester van Palembang den bijstand van wethouders behoeft, is den G. G. niet gebleken. Integendeel vreest de Landvoogd, dat de instelling van wethouders bij de onvolkomen personeelsbezetting ter Gemeente-secretarie de afdoening van zaken, die juist in Palembang thans zoo noodzakelijk is, onnoodig zal belemmeren, daargelaten nog dat het vinden van geschikte candidaten zeer zeker groote moeilijkheden zal opleveren.

Verder voert de Landvoogd nog als bezwaar aan, dat door de aanstelling van wethouders de personeelsuitgaven der Gemeente, thans reeds bedragende rond *f* 120.000 of 28 pCt. der gewone inkomsten, niet onbelangrijk zouden worden verhoogd.

Burgemeester de Vlugt over: Het Indisch Gemeentewezen. In een onderhoud, dat de Indische Courant had met den in Indië vertoevenden burgemeester van Amsterdam gaf deze als volgt weer zijn indruk omtrent het Indische Gemeentewezen:

„Ik ben er van overtuigd, dat er door de Indische gemeenten goed werk kan worden verricht. Natuurlijk weet ik wel, dat het gemeentewezen hier nog maar betrekkelijk jong is, zoodat men daarvan nog niet dat mag verwachten, wat men er in Holland van verwacht, maar er is en moet nog veel arbeid gepresteerd worden. Ik denk bijvoorbeeld aan den woningbouw. Ik heb de kampong-woningen te Batavia bezichtigd, heb gezien, wat men voor den woningbouw van de allerarmsten te Bandoeng heeft gedaan, maar het staat vast, dat op dat gebied nog veel verbeterd dient te worden.

Er staat natuurlijk wel tegenover, dat, waar gemeenteraden zijn, ook belastingen worden geheven; maar vóór wat hóórt wat. Ik vind het niet

zoo erg, wanneer men iets moet betalen, als men er maar wat voor terugkrijgt. Nu moet u echter ook weer niet denken, dat ik een groot voorstander ben van hooge belastingen!

Wat mij hier weleens moeilijk lijkt, zijn die eeuwige verloven en overplaatsingen. In Holland kan men er zeker van zijn, dat personen tusschen de 30 en 35 jaar niet meer van de eene plaats naar de andere trekken en ook niet om de zooveel tijd met verlof moeten gaan. Daar is het ambtenarencorps stabielier dan hier in Indië en dat lijkt mij hier een groote drawback voor den voortgang van een werk. Juist als iemand zich heeft ingewerkt, dan wordt hij weer overgeplaatst of vertrekt hij met verlof. Dat kan de continuïteit van het werk natuurlijk niet ten goede komen."

Armenzorg. De Bataviaasche redacteur van het A.I.D. meldt, dat na langdurige onderhandelingen thans weer de kwestie van de overdracht van armenzorg op de locale raden ter hand is genomen. De regeling daartoe wordt op het bureau voor de decentralisatie ontworpen. Het is de bedoeling, dat de gemeenten een uitkeering krijgen om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen. Men ziet, zooals bekend, in deze afwenteling eener overheidstaak op de gemeenten de mogelijkheid van intensiever armenzorg, doch aan de regeling van het onderwerp zijn niet geringe moeilijkheden verbonden, vooral ook in verband met de financieele tegemoetkoming, die zal moeten worden verstrekt.

Pensioenregeling locale ambtenaren. Het Dagelijksch Bestuur van de Vereen: voor Locale ambtenaren heeft zich indertijd tot de Regeering gewend met het verzoek om in afwachting van de aanhangige herziening van het Europeesch lokaal pensioenreglement een regeling te treffen, waarbij enkele artikelen van het Indisch burgerlijk pensioenreglement toepasselijk zouden worden verklaard op Europeesche provinciale, locale en stadsgemeenteambtenaren.

In antwoord op dit request ontving, blijkens de Locale Ambtenaar, het Dagelijksch Bestuur bij Gouvernements-besluit dd. 31 Januari 1929 No. 17 het volgende bescheid:

B u i t e n z o r g, den 31sten Januari 1929.

Gelezen het verzoekschrift, gedagteekend Bandoeng, en Weltevreden (West-Java) 18 December 1927, van E. J. Eggink en D.C. Vermazen, onderscheidenlijk voorzitter en secretaris, te zamen vormende het dagelijksch bestuur der Vereeniging van ambtenaren in dienst van locale ressorten in Nederlandsch-Indië, daartoe strekkende dat, in afwachting van de aanhangige herziening van het Europeesch lokaal pensioenreglement, eene regeling wordt getroffen, waarbij

de artikelen 2, 3, 6 en 7 van het Indisch burgerlijk pensioenreglement toepasselijk worden verklaard op de Europeesche provinciale, locale en stadsgemeente-ambtenaren, met vaststelling van eene bepaling in den geest van artikel 24 van dat reglement, een en ander met terugwerkende kracht tot 1 Februari 1925;

Overwegende dat de gevraagde toepasselijkverklaring van de aangehaalde artikelen van het Indisch burgerlijk pensioenreglement op het ten rekeste bedoeld personeel niet mogelijk is wijl deze, met de overige artikelen van dit reglement één onverbrekkelijk geheel vormende bepalingen, speciaal ten behoeve van de burgerlijke landsdienaren werden samengesteld en door eene dergelijke toepasselijkverklaring uit hun verband zouden worden gerukt;

Dat afgescheiden daarvan die toepasselijkverklaring niet bewerkstelligd zou kunnen worden indien niet gelijktijdig daarmede het Europeesch lokaal pensioenreglement in dezer voege zou worden gewijzigd dat de bepalingen van dit reglement in overeenstemming zouden worden gebracht met de toepasselijk te verklaren voorschriften;

Dat echter eene dergelijke ingrijpende wijziging van het Europeesch lokaal pensioenreglement praktisch niet veel zou verschillen van eene herziening van dit reglement op den voet van de aan het Indisch burgerlijk pensioenreglement ten grondslag liggende beginselen en nagenoeg evenveel tijd zou kosten;

Dat een ontwerp tot herziening in dezen zin van het Europeesch lokaal pensioenreglement in bewerking is en, naar een spoedige indiening hiervan wordt gestreefd;

Is goedgevonden en verstaan:

Aan de verzoekers te kennen te geven dat aan hun voorschreven verzoek geen gevolg kan worden gegeven.

Uittreksel dezes zal worden verleend aan de verzoekers, tot inlichting.

Stemt overeen met voorz: Register;

De Gouvernements Secretaris,

Een zelfde vraag als door het D. B. van de Vereen. van locale ambtenaren gesteld, werd door het Volksraadslid Stokvis tot de Regeering gericht. Het antwoord van de Regeering hierop luidt als volgt:

Naar het oordeel der regeering is het niet mogelijk, in afwachting van de aanhangige herziening van het Europeesch lokaal pensioenreglement de gewenschte gelijkheid op pensioensgebied tusschen de burgerlijke landsdienaren en de Europeesche locale ambtenaren tot stand te brengen door ten aanzien van laatst-bedoelde groep van overheids-personeel voorloopig de bovengenoemde artikelen van het Indisch burgerlijk pensioen-reglement van toe-

passing te verklaren. Eene dergelijke toepasselijkverklaring toch is uitgesloten wijl de bewuste, met de overige artikelen van dit reglement één onverbrekelijk geheel vormende bepalingen speciaal ten behoeve van de burgerlijke landsdienaren werden samengesteld en daarbij uit hun verband zouden moeten worden gerukt. Afgescheiden daarvan zou bovendien eene dergelijke toepasselijkverklaring niet bewerkstelligd kunnen worden indien niet gelijktijdig daarmede het Europeesch lokaal pensioen-reglement in dier voege gewijzigd zou worden, dat ook de bepalingen van dit reglement in overeenstemming werden gebracht met de toepasselijk te verklaren voorschriften. Een dergelijke ingrijpende wijziging van het Europeesch lokaal pensioen-reglement zou praktisch echter niet veel verschillen van eene herziening van dit reglement op den voet van de aan het Indisch burgerlijk pensioen-reglement ten grondslag liggende beginselen en nagenoeg evenveel tijd kosten.

Kan de regeering daarom hare medewerking aan de gevraagde toepasselijkverklaring van genoemde artikelen van het Indisch burgerlijk pensioen-reglement niet verleenen, anderzijds wordt uiteraard ook door haar de wenschelijkheid ingezien van een spoedig tot stand komen van een zoover mogelijk doorgevoerde gelijkheid op pensioensgebied. Teneinde deze te bereiken, ligt het in de bedoeling om de herziening van het Europeesch lokaal pensioen-reglement voorshands in dezen zin te beperken, dat dit voorloopig slechts in zoover wordt gewijzigd als noodig zal zijn om die gelijkheid te verkrijgen en eerst daarna de verder vereischte herziening van dit reglement ter hand te nemen. Een ontwerp strekkende tot voorloopige herziening van dit reglement in den zooeven aangegeven zin is in bewerking, terwijl naar spoedige indiening daarvan wordt gestreefd.

De vraag, of aan deze herziening terugwerkende kracht tot 1 Februari 1925 dient te worden verleend, kan de regeering voorshands nog niet beantwoorden, wijl de gedachten-wisseling dienaangaande nog niet is beëindigd.

Organisatie wegbeheer. In het *Algemeen Handelsblad* (Amsterdam), van 15-12-'28, wordt als volgt verslag uitgebracht van de installatie der commissie van overleg inzake wegenverbetering.

Rede van den minister.

„Er is wellicht onder hetgeen door den Rijkswaterstaat in den laatsten tijd is ter hand genomen, geen werk aan te wijzen, dat aanspraak mag maken op zoo algemeene belangstelling, als de thans ondernomen wegenverbetering. Dat kan — gezien de snelle ontwikkeling van het verkeer met motorvoertuigen — niet verwonderen. Door die ontwikkeling is het verkeer in geheel nieuwe banen geleid, waarbij zich ten opzichte van het wegnnet, waarlangs zich dat nieuwe verkeer zal moeten bewegen, vraagstukken voor-

doen van een omvang, welke aanvankelijk, zoowel wat betreft hun aard als de wijze, waarop zij technisch tot oplossing konden worden gebracht, slechts geleidelijk waren te overzien en ook thans nog niet geheel worden beheerscht, doch waarvan de uitvoering niet langer op zich kon laten wachten.

Zulks was te minder het geval, wijl de ter beschikking te stellen fondsen zouden worden opgebracht door de belanghebbenden bij de wegenverbetering, in de eerste plaats door de bezitters van motorvoertuigen, die bij eene goede inrichting van onze wegen naar strekking, indeeling en samenstelling in hooge mate belang hebben. Het is dan ook zeer verklaarbaar, dat met bijzondere belangstelling het oog gericht werd op de besteding van deze belastingpenningen, die voor een bepaald doel zouden worden opgebracht. Die belangstellenden wenschen nu een werkzaam deel aan die besteding te nemen, en er is zelfs wel de meening verkondigd, dat de belastingbetaler ten deze een recht zou toekomen.

Reeds herhaaldelijk is tot uiting gebracht, dat men aan die belanghebbenden, de belastingbetalers, de weggebruikers, of hoe men hen wil noemen, bij de wegenverbetering volgens de Wegenbelastingwet een werkzaam aandeel wilde zien toegekend. In de volksvertegenwoordiging kwam zulks o. a. ter sprake bij de behandeling van het ontwerp Wegenbelastingwet en bij de verschillende ontwerp-begrotingen van het „Wegenfonds.”

Naar spr.'s indruk, kwam de drang naar bemoeïing van belanghebbenden met de wegenverbetering voor een groot deel voort uit de meening, dat, toen eenmaal de noodige fondsen ter beschikking kwamen, met verbetering van de wegen niet voldoende voortvarendheid werd betracht, mede omdat de normale administratie niet voldoende toegerust zou zijn om aan den hoog gestegen nood spoedig tegemoet te kunnen komen.

Men wilde dus als het ware zelf medehelpen om de noodige kracht te kunnen ontplooiën. De Regeering echter is daartegen wel wat sceptisch gestemd; met name meende zij ernstige bedenking te moeten maken tegen het uiterste standpunt van medezeggenschap en contrôle, dat immers onverenigbaar werd geacht met de bevoegdheid van Regeering en Volksvertegenwoordiging en dat zij aanvankelijk oordeelde, de noodige adviezen van belanghebbenden ook langs den tot nu gebruikelijken weg te kunnen verkrijgen.

Wat een wegenraad betreft, oordeelde de Regeering een dergelijke instelling minder gelukkig en vreesde zij voor een te uitgebreid lichaam, dat eerder den gang van de werkzaamheden zou belemmeren dan bevorderen.

Evenwel toonde de Tweede Kamer der Staten-Generaal door de meerderheid, met welke zij de bekende motie-v. d. Waerden inzake het instellen van een Wegenraad aannam, dat zij niettegenstaande de bedenkingen van

de R
kers
voor
zoo
hiert
beho
opge
meer
ring
zooa
Zi
telijk
uitge
het
amb
benc
in c
Er z
wen
sche
G
Mini
aanl
van
den
met
dikv
lich
de l
wiss
sche
bela
wor
D
het
aan
E

B
mak

de Regeering er prijs op bleef stellen, dat de belangen van de weggebruikers bij de wegenverbetering ook door hen zelf zouden kunnen worden voorgedragen. Dat verlangen eerbiedigende, heeft de Regeering besloten, zooveel mogelijk in die verbetering medewerking te verleenen. Zij heeft hiertoe een min of meer voorloopigen vorm gekozen, opdat van beide zijden behoorlijk ervaring omtrent de werking van de regeling zou kunnen worden opgedaan, eer tot definitieve regeling mocht worden overgegaan, en dit te meer, wijl de vraag rees of werkelijk, ook nadat de hoofdzakelijke verbeteringen op weggebied zouden zijn aangebracht, voor een uitgebreid college, zooals b. v. de Wegenraad werd gedacht, wel voldoende arbeid zou overblijven.

Zij meende dus een vorm te mogen kiezen, waarbij vermenging van ambtelijke verantwoordelijkheid met niet-ambtelijke bemoeiing zooveel mogelijk uitgesloten zou zijn, waarbij derhalve in de eerste plaats gedacht werd aan het vormen van een niet-ambtelijke organisatie, die niet zou ingrijpen in ambtelijke verhoudingen en waarbij voor de in de eerste plaats belanghebbenden, de mogelijkheid zou worden geschapen, om langs geordenden weg in contact te komen met den Minister en met den Rijkswaterstaatsdienst. Er zou daardoor gelegenheid komen om op een geschikt oogenblik de wenschen van de weggebruikers c. s. te leeren kennen, opdat met die wenschen naar mogelijkheid zal kunnen worden rekening gehouden.

Gedacht werd nu aan een lichaam van belanghebbenden, dat door den Minister wordt ingelicht omtrent de plannen, die op het gebied van wegenaanleg en wegenverbetering bestaan en waarmede hij omtrent de daarbij vanwege de weggebruikers in acht te nemen wenschen in overleg kan treden; een lichaam, dat ook alle dié vragen zal kunnen behandelen welke met verkeers-, lokale-, aesthetische- en andere belangen samenhangen, die dikwijls tegenstrijdig zijn en een goede oplossing zeer moeilijk maken; een lichaam kortom, waarmede omtrent de wijze, waarop aan die uiteenloopende belangen zal worden tegemoet gekomen, van gedachten kan worden gewisseld en overleg kan worden gepleegd en gepoogd kan worden daartuschen een zoodanig verband te leggen, dat het groote doorgaande verkeersbelang niet alleen niet zal worden geschaad, doch zooveel mogelijk zal worden gediend.

Deze opzet kan naar spr.'s meening het best tot zijn recht komen door het instellen van een niet uitgebreide commissie buiten ambtelijk verband, aanvankelijk werkzaam zoolang de wegenverbetering zulks zal eischen.

Een en ander stempelt de commissie tot

eene commissie van overleg.

Bij de, aanvankelijk bestaande, groote tegenstellingen was het niet gemakkelijk om den juiste band te leggen en de goede verhoudingen te

scheppen tusschen de commissie en den bestaanden dienst. Indien spr. daarin in deze eerste proeve geslaagd mocht zijn, dan is zulks niet het minst te danken aan de voorlichting van den heer Bergsma, met wien spr. deze aangelegenheid herhaaldelijk besprak en die zich bereid verklaarde, als voorzitter van de commissie op te treden. Spr. hoopte op welwillende samenwerking en opbouwende kritiek; meer in het bijzonder had spr. hierbij het oog op de samenwerking, die met de bestaande Rijkscmissie voor de wegen, samengesteld uit ingenieurs van den Rijkswaterstaat, in het voorneemen ligt. Spr. verwacht, dat in die samenwerking geleidelijk de waardeering zal groeien voor elkanders arbeid, waardeering, die zoo noodig is om de overtuiging te vestigen, dat de voor wegenverbetering door bijzondere belastingen bestemde gelden naar beste weten en kunnen nuttig besteed worden, teneinde het gestelde doel: goede wegen voor het snelverkeer, binnen korten tijd te bereiken.

De voorzitter der commissie, de heer Edo Bergsma, antwoordde:

Rede van den heer Edo Bergsma.

Spr. zeide o. m.: De vereenigingen en lichamen, die uit den aard van hun werkkring met bijzondere belangstelling de wegen en het verkeer op die wegen gadeslaan, die ook buiten ons land den gang van zaken volgden en in de feiten, die zich daar voordeden, voortteekenen zagen van hetgeen in Nederland stond te gebeuren, zij hebben indertijd alarm geblazen, niet zoozeer om de Regeering wakker te maken als wel om de openbare meening van het belang der vraagstukken te overtuigen, opdat bij de groote voorzieningen, die noodig zouden worden, Regeering en Parlement zich gedragen zouden weten door de overtuiging des volks en het een ieder klaar voor oogen zou staan, dat krachtig ingrijpen noodig en urgent was.

De verkeerstoename is dikwijls sneller dan vermoed kon worden; de vooruitgang in het gebruik van motorische kracht is grooter dan te denken viel en het zoo echt en specifiek Nederlandsch geworden individueel vervoermiddel, „het rijwiel” wel verre van te worden verdrongen, wordt in steeds toenemende mate gebruikt. Kortom, de bevolking onzer wegen met moderne middelen van vervoer gaat in zeer snellen tred vooruit.

Naarmate het verkeer toeneemt, naarmate in de maatschappij steeds grootere behoefte aan snelheid en intensiever verkeer zich openbaart, naar die mate stijgt de behoefte aan wegen en aan verbindingen, die men vroeger ontberen kon, of die aan véél en véél geringer eisch bevrediging hadden te schenken.

Zooals de Minister heeft opgemerkt, riep vooral de invoering der wegenbelasting, die den Staat de middelen verschafft tot krachtig aanpakken van

de v
beste
moge
Vo
klem
brug
die b
belas
de w
zaker
welva
voort
Da
gewe
bij d
diene
van
Da
en d
De t
onvo
open
druk
van
indir
verke
La
Rijks
ooge
de p
wat
gewe
heid
Zo
het
stads
gehe
Sp
aanv

de verbetering der verbindingen den wensch te voorschijn, om bij de besteding der opbrengst dezer bestemmingsbelasting een woordje mee te mogen spreken.

Voor al uit de kringen, waaruit deze commissie is gerecruteerd, werd met klem betoogd, dat de zoo sterk bij aanleg en verbetering van wegen, bruggen en andere verbindingen belanghebbende gebruikers der wegen — die bovendien bijzonderlijk voor dit doel een alleen uit hun bezit geputte belasting opbrengen — bij de voorbereiding en uitvoering der plannen van de wegbeheerders noodig betrokken moesten worden en in den gang van zaken behoorden te worden gekend. Die weggebruikers, zij voelden hun welvaart, hun voorspoed, hun veiligheid direct betrokken bij hetgeen werd voorbereid en uitgevoerd.

Daaraan paarde zich het verlangen, van wie bij stedenbouw en/of aan gewestelijk plan arbeidde, of wien natuurschoon lief is, om ook hunnerzijds bij de voorbereiding en uitvoering tijdig van voorlichting en raad te kunnen dienen, in het belang van het behoud van wat er maar is in ons land en van cultureel belang voor ons volk.

Daarbij kwam, dat de toenemende intensiteit, de toenemende snelheid en de toenemende zwaarte van het verkeer, de moeilijkheid verergerd hebben. De tolln op wegen en bruggen van onvoldoend geworden constructie, de onvoldoende capaciteit van wegen, van ponten en veren, de te dikwijls openzwaaiende en opendraaiende bruggen, de kruisingen „à niveau” van druk bereden spoor- en tramwegen, vergalden den weggebruiker het gebruik van zijn vervoermiddel, maakten het duurder, niet alleen direct, maar ook indirect, door verlies van tijd en vermeerdering van slijtage, maakten het verkeer onveilig ook.

Langs geordenden weg in contact te komen met den Minister en den Rijkswaterstaatsdienst, de mogelijkheid te scheppen op het geschikte oogenblik, dus dan wanneer het effect sorteeren kan, gelegenheid te hebben de plannen te overwegen en eventueele bezwaren te kunnen uiten, dat is wat in de eerste plaats noodig wordt geacht, wat de weggebruikers hebben gewenscht en waartoe hun thans, naar wij vertrouwen mogen, de gelegenheid geschonken wordt.

Zooals de Commissie is samengesteld, overzien de leden stuk voor stuk het algemeen belang, bekeken van een standpunt, dat geen klein, geen stads-, geen streekbelang doet overheerschen, maar het belang van het geheel.

Spr. zeide ten slotte, de leiding der Commissie met goeden moed te aanvaarden.

Eischen van het verkeer. In *Roads and Road Construction* No. 71, van 1-11-'28, worden de voordeelen aangegeven bij de toepassing van overgangsbogen en verhooging van den buitenkant van wegverhardingen in bochten.

De overgangsboog kan verkregen worden door de verharding aan den binnenkant van de bocht te verruimen, waardoor de bocht flauwer en de verandering van richting geleidelijker wordt. Overgangsbogen en het verhoogen der verharding aan den buitenkant (z.g. „banking”) zijn in het bijzonder gewenscht bij scherpe bochten in hellingen.

De voordeelen van deze voorzieningen worden als volgt opgegeven.

1. Vermindering van: de slijtage van het wegoppervlak; de kans op slippen van voertuigen; den druk op het stuur der voertuigen; de slijtage van banden en het gevaar van afschieten daarvan van de velgen; e.e.a. als gevolg van de middelpuntvliedende kracht.

2. De weg blijft schoon en het oppervlakte-water kan beter afgevoerd worden.

3. De bestuurder is in staat in de bocht den buitenkant te houden en daardoor is een beter uitzicht mogelijk.

4. Een witte lijn kan aangegeven worden, als scheiding van het verkeer in de tegengestelde richtingen, waardoor de veiligheid grooter wordt.

5. Voorkomen wordt, dat de bocht wordt afgesneden, waartoe zelfs de beste bestuurders neiging hebben.

6. Bij nacht en mistig weer kan de bocht veilig in een redelijke vaart worden genomen.

Er wordt wel eens als nadeel van „banking” aangegeven, dat daarmee een vermeerdering van de verkeerssnelheid in bochten in de hand wordt gewerkt, doch in werkelijkheid wordt meestal de rijsnelheid geregeld naar de beschikbare mate aan vrij uitzicht en in dit opzicht bestaan bij „banking” en overgangsbogen besliste voordeelen.

„Banking” wordt voor alle bochten noodig geacht, ook voor zeer flauwe, met een ruim uitzicht. In die bochten toch zal men juist geneigd zijn de snelheid niet te temperen en waar de middelpuntvliedende kracht afhankelijk is van het kwadraat van de rijsnelheid, is dan juist de kans op slippen e.d. zeer groot. De verhooging van den buitenkant der verharding behoeft niet al te groot te wezen; een dwarshelling van 1: 30 is normaal voldoende. De overgang zal geleidelijk moeten plaats vinden.

Evenals het aanbrengen van „banking” is ook het toepassen van overgangsbogen, waar eenigszins mogelijk, gewenscht.

Pers
pasal
madjel
pin pe
mendja
bahwa
kaboe
tempat
lid² m
djoega
tentan
ketran
Mad
membe
njakan
hadlir
lid-lid
telah
persida
jang h
oléh li
mitteer
djalank
49 R. (

Kepo
djikala
voorzit
berbed
voorzit
schap
atau di
kepoet
sidang
Maka
pekerd

Maleisch Gedeelte.

Bestuurshervorming.

XV.

oleh R. Slamet.

Persidangan-persidangan madjelis Gecommitteerden. Menoeroet boenjinja pasal 48 R. O. ketentoean dalem pasal 35, 36 dan 42 berlakoe bagai madjelis Gecommitteerden. Mendjadi jang hendak mengadakan dan memimpin persidangan madjelis ini jaitoe boepati dan boepati djoega jang haroes mendjaga ketertiban dalam persidangan tadi. Sebagaimana telah ditentoean, bahwa persidangan² raad kaboepaten hendaklah diadakan pada iboe negri kaboepaten, persidangan madjelis gecommiteerden haroeslah diadakan pada tempat itoe djoega. Sebagaimana djoega telah ditentoean bagai lid² raad, lid² madjelis Gecommitteerden (boepati menoeroet pasal 18. ayat 2 R. O. djoega terhanggap lid madjelis ini) tidak boléh toeroet mengloearken soeara tentang perkara jang menoedjoe diri sendiri, diri istrinja d. l. l. (liatlah ketranggan² termoeat dalem orgaan ini katja 188).

Madjelis gecommiteerden tidak diperkenankan bermoesjawaratan atau memberi kepoetoesan kalau persidanganja tidak dikoendjoengi oléh kebanjakan dari lid-lidnja. Maka, apabila kebanjakan dari lid-lid tadi tidak hadir hendaklah diadakan persidangan baroe, dalam persidangan mana lid-lid jang hadir boleh bermoesjawarat dan memoetoeskan segala hal jang telah dimasoeakkan agenda dari persidangan jang tidak sah tadi. Bila persidangan jang baroe itoe tidak dapet diakan sebab hanja ada seorang jang hadir, maka pakerdjaän madjelis gecommiteerden itoe didjalankan, oléh lid jang hadir itoe, baik ia boeqati biarpoe salah seorang gecommiteerde. Maka ada ketentoean jang demikian ini, ialah oleh karena mendjalanken beslit-beslit itoe selamanja tidak boléh dipertanggoehkan (pasal 49 R. O.).

Kepoetoesan² tentang perkara² diberi dengan soeara jang terbanjak, tetapi djikalau soeara² bertimbangan (soeara vóór dan tegen sama banjaknja) maka voorzitter adalah hak memberi kepoetoesan. Inilah soeatoe ketentoean jang berbeda dengan atoeran bagai raad kaboepaten. Bagai raad kaboepaten voorzitter (boepati) tidak diberi hak ini; meskipoe ia mendjabat lidmaatschap raad — pasal 7 R. O. tidak melarang pada boepati oentoek dipilih atau diangkat mendjadi anggauta raad — ia tidak ada hak oentoek memberi kepoetoesan, apabila soeara² bertimbangan. Terang sekali bahwa pada persidangan madjelis gecommiteerden boepati mempoenjaí hak lebih banjak. Maka ada ketentoean jang demikian ini tidak lain bermaksoed agar soepaja pakerdjaän harian bisa dilakoekan dengan tjepat dan adjeg.

Oendian tentang orang-orang dilakoekan dengan soerat jang tertoeoep dan tidak ditanda-tangani; soera jang terbanjak memberi kepoetoesan; kalau soera pertimbangan hendaklah diberi kepoetoesan dengan loterij, pendek perkara pelatoeran tentang oendian ini sama sadja dengan pelatoeran jang telah ditentoean bagai raad (pasal 50 R. O.).

Sebagaimana telah ditentoean dalam pasal 47 R. O., bahasa raad kaboe-paten hendaklah menetapkan reglement ketertiban oentoek persidangannja, madjelis committeerden hendaklah djoega menetapkan seboeah reglement ketertiban, tetapi reglement ini baroelah moelai berlakoe kalau soedah disahkan oleh raad kaboeupaten (pasal 51 R. O.).

Koeasa dan pekerdjaan raad kaboeupaten dan madjelis gecommitteerden. Soeatoe hal jang sangat penting bagai raad kaboeupaten ialah ketentoean dalam pasal 52 R. O. Pasal ini menerangkan dengan pendek sekali, bahwa raad kaboeupaten berhak mengatoer dan mengoeroes roemah tangga kaboe-paten. Begitoe pendek ketetapan ini begitoe pandjang artinja dan maksoed-nja ketentoean dalam pasal itoe.

Apakah artinja „berhak mengatoer dan mengoeroes roemah tangga” tadi. Soepaja pembatja-pembatja mengarti dengan betoel artinja ajat itoe, baiklah diterangkan disini ketentoean dalam pasal 52 R. O. jang asal. Pasal itoe berboenji demikian: „Aan den regentschapsraad behoort de regeling en het bestuur van de huishouding van het regentschap”. Dalam bahasa Belanda hak ini jang djoega diberikan pada lain-lain locale raden, seperti gemeente-raad dan plaatselijke raad, diseboet dengan pendek „autonomie”. Seperti desa-desa, raad kaboeupaten diberi hak „autonomie” tadi; bedanja hanja, bahwa hak desa itoe soeatoe hak jang soedah diberikan dari doeloe-doeloe, sedang hak raad kaboeupaten itoe terdapat dari pemerintah negeri. Selainnja hak „autonomie” raad kaboeupaten mempoenjai hak „zelfbestuur” artinja „zelfbestuur” jaitoe membantoe memerintah Boeat katrangan maka hak² tadi kita terangkan poela dengan tjonto-tjonto. Oempama raad kaboeupaten berdaja oepaja sendiri mengadakan autobusdienst bagai djadjahanja, mengadakan sekolahan-sekolahan, polikliniek², soemoer-soemoer bor, aer leiding goena pendoedoeknja d. l. l., itoe semoeanja termasuk dalam hak autonomie.”

Akan tetapi apa bila raad dapat koeasaan dari pemerintah agoeng soepaja mengerdjaken atau mendjalankan soeatoe peratoeran goena djadjahanja, itoelah djoega termasuk hak *zelfbestuur*. Jang telah kedjadian bagai raad² kaboeapaten dan djoega raad² gemeente, sekalian raad ini dapat koeasan oentoek mendjalankan Hinderordonnantie dan Petroleum opslagordonnantie. Mengerdjakan atau mendjalankan ordonnanti² ini termasuk hak „zelfbestuur” Dari pasal 52 tadi kita tidak bisa taoe dengan betoel batesnja hak autonomie tadi.

Boe
kaboe
lainja.
termas
soek
peroes
jang
perkar
Instell
hal² j
lain-la
berten
Mer
hal-ha
asal s
telah
masoe
raad k
djadja
saän.
Dala
pasal
kepent
oendar
menga
Sebagi
beslit²
(pasal
tahoek
kepada
hapoes
Oent
paten
dalam
R. O.
meneta
(auton
atau o
bantoe

Boeat oemoemnja soeatoe perkara masoek dalam roemah tangga sesoeatoe kaboepaten djika perkara tadi tidak termasuk kepentingan raad kaboepaten lainja. Bisalah kedjadian, bahwa soeatoe peroesahaän tidak meloeloe termasuk kepentingan soeatoe kaboepaten sadja, tetapi djoega termasuk dalam kepentingan kaboepaten lain. Maka sepanjang fikiran kita peroesahaän tadi termasuk roemah tangga provincie. Oleh karena bates jang sampoerna soesah diketahoeinja, maka boeat pertama kali perkara-perkara jang mesti diatoer oleh masing² raad kaboepaten dimoeatkan dalam Instellingsordonnansi masing-masing (ordonnansi pendirian). Tetapi boekan hal² jang telah dimoeatkan dalam ordonnansi tadi sadja, hal-hal jang lain-lainpoen raad kaboepaten djoega boleh mengoeroes, asal sadja tidak bertentangan dengan atoeran-atoerant Pemerintah agoeng dan Provincie.

Mendjadi masing-masing raad kaboepaten haroeslah menetapkan sendiri, hal-hal manakah jang dihanggap olehnja sebagai kepentingan djadjahannja, asal sadja diperingati, bahwa ia tidak mengoeroes soeatoe perkara jang telah diatoer oleh raad provincie atau negri dan djoega perkara jang termasuk kekoeasaän desa-desa. Bagimanakah kedjadiannja oempama sesoeatoe raad kaboepaten mengoeroes soeatoe hak jang boekan termasuk kepentingan djadjahannja, pendek kata oempama raad itoe kloear dari batesnja kekoeasaän. (buiten zijn bevoegdheid) ?

Dalam hal ini ketetapan atau beslit raad tadi bisa dihapoeskan menoeroet pasal 125 R. O. d. l. l., lantaran ketetapan atau beslit tadi berlawanan dengan kepentingan oemoem ataupun dengan oendang-oendang oemoem atau oendang-oendang provincie (Bandinglah pasal 67a lid 8 R. R.). Jang berkoeadjiban mengamati raad kaboepaten ialah Boepati dan Madjelis Gedeputeerden. Sebagimana telah diterangkan Boepati diberi hak oentoek tidak melakoekan beslit² jang menoeroet timbangannja boleh dipertanggoehkan atau dihapoeskan (pasal 25 ayat 2). Kaberatan atas mendjalankan beslit tadi haroes diberi tahoe kan kepada Madjelis Gedeputeerden, jang ada hak oentoek porstel kepada Goepenoer Djendral, soepaja beslit itoe di pertanggoehkan atau di hapoeskan. (pasal 25 ayat 5 dan pasal 125).

Oentoek mengoeroes roemah tangganja soedah barang tentoe raad kaboe-paten haroeslah ada hak mengadakan roepa-aoepa oendang-oendang, jang dalam R. O. diseboet „verordeningen” Hak ini diberikan pada pasal 55 R. O. ayat 1, pasal mana menentoekan, bahasa raad kaboepaten ada hak menetapkan oendang-oendang jang terpandang perloe bagi kaboepaten (autonomie), atau jang perloe oentoek mendjalankan oendang-oendang oemoem atau oendang-oendang provincie, djika oendang-oendang tahadi menghendaki bantoean raad kaboepaten oentoek mendjalankannja (zelfbestuur).

(Akan disamboeng).

Raad Kaboepaten Soekaboemi.

Pemoengoetan opcenten. Dalam persidangan Raad tanggal 22 December 1928, maka Raad soedah moefakat akan memoengoet opcenten dari padjeg pengasilan negri dan padjeg roemah tangga, hanja beloem ditetapkan brapa besarnja opcenten itoe.

Dengan soerat College van Gecommitteerden tertanggal 24 Januari j. 1., diporstelkan kepada Raad menetapkan verordening-verordening jang bermaksoed memoengoet padjeg pengasilan dan harta benda.

Menoeroet katrangan-katrangannja kita dapat meliat bahwa terhanggap perloe memoengoet 8%. Sebagaimana boenjinja rentjana-verordening maka dipoengoet 8% itoe dari orang-orang jang mempoenjai pengasilan f 1.200,— keatas dalam tiap-tiap taoen. Bagei orang-orang pendoedoek kaboeupaten djoega sekarang misih oentoeng, sebab waktoe ada Gewestelijke Raad besarnja opcenten itoe 30%. Raad ini dihapoeskan maka Provincie memoengoet 24%, akan tetapi sekarang opcenten Provincie ditoeroenkan poela sampe 4% jaitoe maksoednja memberi kelonggaran bagi Regentschap-regentschap soepaja bisa menarik opcenten sendiri bagi memadjoekan Regentschapnja. Dari katrangan diatas trang sekali bahwa orang-orang pendoedoek kaboeupaten misih oentoeng $24\% - (4\% + 8\%) = 12\%$.

Menoeroet perhitoengan keloearan, maka keloearan itoe besarnja djoemblah f 20.600,— sedang penerimaän mengambil dari djoemblah opcenten Provincie dalam taoen 1928 dari kedoea padjeg $\pm$ f 21,360 mendjadi penerimaän ada lebih dari keloearan.

Oentoek dienst regentschapswerken disediakan . . .	f	14.000,—
„ menambahi pegawai technisch . . .	„	1.800,—
„ menoetoepi kekoerangan masoeknja padjeg kendaraan . . .	„	4.800,—
Djoemblah . . .	f	20.600,—

Oleh karena terhanggap perloe memakei wang ini, diporstelkan kepada raad soepaja rentjana-verordening² hal memoengoet 8% opcenten dari padjeg pengasilan dan dari padjeg harta benda disahkan.

Raad kaboeupaten Ngawi.

Persidangan Regentschapsraad pertama kali.

Sebagaimana toean-toean pambatja soedah mengatahoei, Regentschapsraad di Oost Java berhoeboeng dengan adanja Provincie Oost Java, haroes soedah dilangsoengkan moelai boelan Januari 1929. Tetapi oleh sebab banjak hal-hal jang merintangi, baharoelah Regentschapsraad Ngawi, dapat bersidang pertama kali pada 31 Januari 1929. Persidangan jang pertama itoe dilangsoengkan di pendopo Kaboepaten; djam 9 pagi lid-lid soedah datang semoea ketjoeali seorang lid Boemipoetera jang berhalangan sakit, seorang

lid E
kira²
So
doed
Ti
merir
djem
lahka
perta
bahas
begin
Ata
Toea
terper
Kand
Raijat
dapat
lama
Toea
tjajaa
bab i
Raad
harap
denga
Me
Reger
ningg
Soe
memb
kan te
kepad
kan p
denga
tiga k
Ken
pergi
Hal
bersid
besark
Ada
Pert
Ngawi

lid Belanda jang verlof kenegeri Belanda dan seorang jang pindah. Tamoe kira² 10 orang ambtenaar Belanda, kira² 25 orang ambtenaar Boemipoetera.

Soedah itoe lid-lid doedoek menoeroet nomer precentielijst, dan tamoe doedoek ditempat jang soedah disediakan.

Tiada antara lama, datanglah P. T. Assistent-Resident Ngawi, wakil pemerintah sebab P. T. Resident Madioen sakit. Kedatangan beliau itoe di djempoet oleh doea orang lid. Soedah doedoek P. T. Voorzitter mempersilahkan P. T. Ass. Resident memboeka persidangan Reg. Raad Ngawi jang pertama kali bersidang itoe. P.T. Ass. Resident berdiri dan berpidato dengan bahasa Melajoe, lantjar dan terang. Adapoen pidato itoe koerang lebih begini:

Atas nama Pemerintah, saja membilang selamat datang kepada semoea Toean-toean jang berhadlir. Toean-toean jang terhormat hari inilah hari jang terpenting dan jang moelia oentoek Regentschap Ngawi; sebab ini harilah Kandjeng Pemerintah menjampaiakan tjita-tjitanja, akan memberi hak kepada Raijat, toeroet meremboeg hal pemerintahan dengan pengharapan achirnja dapat memegang pemerintahan negerinja sendiri. Tjita-tjita itoe soedah lama kedjadian, ternjata adanja decentralisatie dan Regentschap zelfbestuur. Toean-toean jang terhormat! Regentschapsraad soedah mendapat keper-tjajaan dari Rereering akan mengatoer roemah tangganya sendiri, oleh sebab itoe berat pekerdjaännja besar tanggoengannja. Toean-toean lid Reg. Raad! pekerdjaän toean-toeanpoen berat djoega, tetapi saja empoenja pengharapan, bahwa Tocan-toean akan melakoekan kewadjiban jang moelia itoe dengan senang hati.

Memoedji moedah-moedahan Goesti Allah melimpahkan barkat; maka Regentschapsraad saja boeka. Dengan beseroe: „hoera” tiga kali dan meninggalkan gelas champagne monggangpoen berboenji.

Soedah itoe p. t. Voorzitter berdiri atas nama rakjat Regenschap Ngawi membalas pidato p. t. Asistent Resident dengan pendek; menghoendjoekan terima kasih terhadap Pemerintah, atas kebesaran kepertjajaan negeri kepada Kaboepaten Ngawi, dan bermohon moeda-moedahan dapat melakoe-kan pekerdjaän dan kekoeasaän jang diserahkan dengan kepertjajaan itoe dengan tiada ketjiwa. Atas keselamatan Sri Maha Radja Poeteri, bersorak tiga kali, dan monggangpoen berboenji lagi.

Kemoedian p. t. Assistent Resident mengoetjap selamat bersidang, laloe pergi meninggalkan pendagera Kaboepaten dan—Reg. Raad moelai bekerdja.

Hal apa jang dibitjarakan menoeroet agenda. Meskipun Reg. Raad baroe bersidang pertama kali, soedah kelihatan djoega pekerdja’annja, jang membesarkan hati.

Adapoen poetoesan jang menoeroet pikiran saja patoet dikabar.

Pertama: memboeat poetoesan, mohon kepala jang wadjib, soepaja di Ngawi diadakan College van Gecommitteerden terdiri, ketjoeali voorzitter

dari Sarang lid ; jaitoe seorang bangsa Belanda doea orang Boemipoetera seorang bangsa asing boekan Belanda.

Kedoea : Mengoebah beberapa fatsal dari Reglement van orde.

Ketiga : Waktue P. T. Voorzitter memberi tahoe bahwa Regentschap Ngawi soedah menerima beberapa inpassingpersoneel, bagi technische dienst, straat-verlichting dan sebagainya, semoea lidpoen berdoedoek tegak, kelihatan, bahwa ada perkara penting dalam pikirannja. Habis P. T. Voorzitter berkata, banjak lid mohon bitjara. Sidangan mendjadi ramai. Sesoeah beberapa leden mengeloearkan pikirannja tentang inpassingpersoneel oentoek technische werken, maka T. M. Mohamad Sediana mengoendjoekkan motie jang soedah ditoendjang oleh beberapa leden.

Motie (jang pertama).

„Regentschapsraad Ngawi, pada tanggal 31 Januari 1920 bersidang dalam persidangan oemoem.

Mendengar pemberitaan P. T. Voorzitter, bahwa dengan Gouvernements besluit, diangkat djadi onderopzichter Regentschapswerken dalam Regentschap Ngawi, belandja f 250 seboelan, Toeän Anakotta.

Mengingat pembijtjaraän itoe.

Menimbang, bahwa pada permoelaän hidoepnja Regentschap bagi mengadakan alat-alatnja dan lain-lain, pengeloearan wang sedapatdapatnja Regentschap haroes berdaja oepaja pada kehimatan, pendeknja segala kerojalan haroes di tjegah, karena hanja dengan tjara bekerdja demikian akan didapati banjak pengharapan bagi menambah tenaganja, djangan tidak memberatkan padjaknja pendoedoek negri.

Menimbang, bahwa, dengan mengingati banjaknja dengan keadaännja Regentschapswerken dalam ini Regentschap, angkatan onderopzichter seorang atau lebih jang dikerdjakan pada Directeur dari Regentschapswerken, dianghap soeatoe kerojalan jang tidak berfaedah, djadi ketetapannja opzichter dalam Regentschap Ngawi terseboet Gouverneursbesluit diatas adalah memberatkan Regentschapskas jang tidak bergoena.

Mempersilahkan Voorzitternja soepaja, dengan mengoendjoekkan ini motie, selekas-lekasnja mohon dengan sangat kehadapan Padoeka Kandjeng Toeän Gouverneur dari Oost-Java akan tjaboetnja besluitnja itoe.

Dan laloe melandjoetkan pekerdjaännja pada itoe hari”.

Mendengar motie itoe semoea lid kelihatan lega hatinja. Beberapa lid mohon bitjara, menerangkan moepakatnja motie itoe. P. T. Voorzitter mendjawab, bahwa hal ini lebih baik ditoenggoe beberapa boelan lagi, akan mengetahoei bagaimana keadaännja dan dengan beberapa alesan. Kemoedian distem. Kedjadiannja motie diterima.

Keem
ramai d

„Rege
dalam p

Menil
Magetan
sering d
djadi ce

2. Ba
maka co

3. Bal
mempoer
jang dite

Menim
Markt C
begrootir
itoe ditir
sekali te

a. Akan
raad

b. Akan
tapka
Meneta

Ini mo
Kandjeng
Madioen

Dan lal

Sekaran
hal jang
menganka
dengan se
N. B. I.

Keempat. Pada membitjarakan hal inpassing personeel bagi marktwezen ramai djoega seperti diatas, dan T. Moehamad Sediono membatja motie lagi.

Motie (jang kedoea).

„Regentschapsraad Ngawi, pada tanggal 31 Januari 1929 bersidang dalam persidangan oemoem.

Mengingat pemitjaraän hal itoe. Menimbang.

Menilik banjaknja pasar (52 boeah), dikoewasai oleh Regentschap Madioen, Magetan, Panaraga dan Ngawi, pada tiap-tiap pasar soedah tentoe koerang sering dicontrôle, djika ini contrôle hanja didjalankan oleh seorang, mendjadi centrale bagi penariknja bea pasar dianggap tidak menjoekoepi:

2. Bahwa pasar itoe boleh dibilang pokoknja pengasilan Regentschap, maka contrôle jang tadjam bagi pasar-pasar dianggap penting sekali.

3. Bahwa controle demikian hanja bisa diperoleh, kalau Regentschap mempoenjai seorang Controleur sendiri, jang haroes terikat oleh instructie jang ditetapkan oleh Regentschadsraad.

Menimbang bahwa oeang bagi gadjih dan ongkos djalan boeat seorang Markt Controleur sendiri, sebagai jang diidzinkan dalam art. 43 dan 47 dari begrooting van Uitgaven, terseboet Stbl. 1928 No. 472, goena keperloean itoe ditimbang lebih dari tjoekoop, mendjadi tiada ada keberatannja sama sekali tentang oeangnja mengadakan Controleur sendiri.

Mempersilahkan P. T. Voorzitter.

- a. Akan mendjalankan daja oepaja hingga sesigra-sigranja Regentschaps raad bisa mengangkat Controleur sendiri boeat Regentschap Ngawi;
- b. Akan mengirimkan ontwerpinstructie bagi Marktcontroleur boeat ditetapkan oleh Raad.

Menetapkan:

Ini motie akan dihoendjoekkan kepada College Gedeputeerden, Padoeka Kandjeng toean Gouverneur Provincie Oost Java dan Regentschapsraad Madioen dan Magetan akan mendapat priksa.

Dan laloe melandjoetkan pekerdjaännja pada itoe hari.

Motie inipoen diterima djoega!

Sekarang p. t. Voorzitter mengadakan rondvraag tetapi tiada ada hal jang penting dibitjarakan. Oleh sebab waktoe habis, p. t. Voorzitter mengangkat hamer, mengoetjap „selamat djalan,” dan persidangan ditoetoep dengan selamat.

N. B. I. Pemberian tahoe No hal Inpassingspersoneel.

Bagai Regentschapswerken, maka Regentschap dapat tijdelijk Directeur opzichter dengan belandja f 300,— dan onderopzichter belandja f 250,— kedoeanja bekas pegawai plaatselijke Raad Madioen dan Ponorogo, dan dari sebab belandja masing-masing lebih dari f 100,— maka ketetapan sebagai inpassing personeel dilakoekan p. k. t. Gouverneur, hal ini telah djoega kedjadian dengan telegram.

N. B. II. Pemberian tahoe No. 14 hal Inpassingspersoneel.

Bijdrage boeat membajaran Marktcontroleur Madioen (belandja dan toelage djalan) sebab **disampiri** toezicht pasar-pasar dalam Regentschap Ngawi.

Memilik ketetapan dalam „begrooting jang tersediaan bagi belandja Markt-controleur ada f 3825,— (artikel 43) dan bagi persediaan ongkos djalan ada f 2400— (artikel 47). Mendjadi apabila boeat Regentschap Ngawi mengadakan Marktcontroleur sendiri (zelfstandig) wang jang sediakan baginja ada f 2.825,— tambah f 2.400,— = f 6.225.

Sepandjang maksoed soerat voorstelnja K. T. Resident Madioen (ddo. 14 December 1928 No. 35441/1 jang toeroenannja tersediakan dalam kantoor Raad) kita orang empat orang Boedipati ja'ni Madioen, Magelang, Pana raga dan Ngawi telah semoefakat mengadakan Marktcontroleur seorang, didalam besluit ambtenaar terseboet ditetapkan goena keperloean pasar-pasar dalam Regentschap Madioen, tetapi dia disempiri pekerdjaan goena controtle pasar-pasar dalam Regentschap Ngawi, Magetan dan Panaraga. Ini voorstel bibalas oleh P. K. T. Gouverneur Oost-Java ddo. 31 December 1928 No. 38 bahwa Markt controleur terseboet ditetapkan tjotjok sebagai voorstel.

Menoeroet perhitoengan maka djoemlah bagian Regentschap Ngawi oentoek belandja dan lain-lain keperluan bagi Marktcontroleur terseboet ada koerang sekali dari pada persediaan begrooting.

Goenanja Marktkontroleur Madioen didalam tahun 1929 haroes dipersediakan f 9.844,75.

Banjaknja pasar dalam Regentschap.

[illegible]

= 52 tempat.

goena Markt-

Bagian Regentschap Ngawi oentoeik belandja dan lain-lain goena Markt-
controleur = f 3.786,44 = (20-52 $\times$ f 9.844,75).

Mendjadi boeat tahoen 1929 persediaan begrooting masih lebih = f 2.438,56.
(B. T. No. 4 dd. 12 Februari 1928).

Mendjadi boeat tahoen 1929 persediaan begrooting masih lebih = f 2.438,56.

(B. T. No. 4 dd. 12 Februari 1928).

Nederland.

Herziening der gemeentewet.

Het algemeen gedeelte der memorie van toelichting tot het nieuwe ontwerp tot herziening van de gemeentewet luidt als volgt:

§ 1. *Inleiding.* Bij koninklijke boodschap van 17 Juli 1923 werd aan de tweede kamer van de staten-generaal een ontwerp van wet ter overweging aangeboden tot herziening van de gemeentewet. In hoofdzaak ongewijzigd waren daarin de voorstellen overgenomen van de bij koninklijk besluit van 6 December 1918 no. 7 ingestelde staatscommissie.

In de memorie van antwoord op het voorloopig verslag van de afdeelingen der tweede kamer naar aanleiding van hoofdstuk V der staatsbegroting voor het dienstjaar 1928 deelde de ondergeteekende mee, dat het in zijn voornemen lag het ontwerp in te trekken onder gelijktijdige indiening van een nieuw ontwerp tot wijziging en aanvulling der gemeentewet.

Reden hiervan is, dat juist de belangrijkste wijzigingen, die het wetsontwerp van 1923 beoogde, niet diermate noodzakelijk worden geacht, dat zij verandering van het beproefde stelsel der gemeentewet zouden wettigen. Gedacht wordt onder meer aan onderscheiding van de gestie in gemeenten onder en boven een bepaald aantal zielen, overdracht van bestuursfuncties aan ambtenaren, instelling van vaste commissies van bestuur, oplossing van het delegatievraagstuk, uitschakeling van den ontvanger.

Overigens is een dankbaar gebruik gemaakt van de vele verbeteringen, die het wetsontwerp-Ruys de Beerenbrouck in overweging gaf. Ook waar het in een beginsel-quaestie, als die van benoembaarheid van vrouwen, partij koos, is dit ontwerp gevolgd. Slechts op twee punten zijn de ontworpen regelingen van groote beteekenis door geheel andere vervangen. Het betreft de samenwerking tusschen de gemeenten en de vereeniging en splitsing van gemeenten en andere wijziging harer grenzen.

Zooals in de boven-aangehaalde memorie van antwoord op het voorloopig verslag van de afdeelingen der tweede kamer naar aanleiding van hoofdstuk V der staatsbegroting voor het dienstjaar 1928 als bekend is gememo-reerd, heeft de ondergeteekende aanvankelijk tot drie, later uitgebreid tot vijf burgemeesters (Utrecht, Groningen, Breda, Heemstede en Oldemarkt), het verzoek gericht om, met een hoofdamtenaar van zijn departement, voorstellen te doen nopens wettelijke regeling van samenwerking van gemeenten. Nadat bedoelde burgemeesters hun advies hadden uitgebracht, heeft de ondergeteekende hen nader uitgenoodigd hem van voorlichting te dienen nopens de vraag, of, nu de bepalingen betreffende samenwerking van gemeenten aan een herziening worden onderworpen, de voor de grenswijzigingen geldende wettelijke regeling ongewijzigd kan blijven.

De ondergeteekende heeft gemeend, den met groote bereidwilligheid en uitnemende zaakkennis door bedoelde burgemeesters verrichten arbeid, behoudens enkele afwijkingen van ondergeschikt belang, ten grondslag te mogen leggen aan zijne voorstellen ten deze. In het ontwerp van wet komen de ontworpen bepalingen voor als artikel 121 tot en met 122^r en 128 tot en met 133^c. In de §§ 2 tot en met 12 zijn de beginselen van de nieuw ontworpen regeling der intercommunale samenwerking, in § 13 die van de vereeniging en splitsing van gemeenten en andere wijziging harer grenzen uiteengezet.

Over het ontwerp is het advies van gedeputeerde staten der onderscheidene provinciën en van de vereeniging van Nederlandsche gemeenten ingewonnen.

§ 2. *De bestaande wetgeving in zake samenwerking van gemeenten en hare gebreken.* In toenemende mate wordt in het gemeentelijk leven behoefte gevoeld aan samenwerking tusschen gemeentebesturen, aan eenzijdig of wederzijdsch hulpbetoon of gezamenlijke behartiging van gemeenschappelijke belangen. In de praktijk tracht men zich zoo goed, zoo kwaad als men kan te redden, doch het is om tal van redenen wenschelijk, dat voor die velerlei samenwerking een meer bevredigende wettelijke regeling worde getroffen dan thans bestaat.

Het gebied der samenwerking wordt voornamelijk beheerscht door de artt. 121 en 122 der gemeentewet. Volgens deze bepalingen kunnen besturen van twee of meer gemeenten gemeenschappelijke zaken, belangen, inrichtingen of werken niet regelen dan na machtiging en onder goedkeuring van gedeputeerde staten, of, zoo deze de machtiging of goedkeuring weigeren, van de kroon, — zulks met dien verstande, dat, wanneer de gemeenten in verschillende provinciën liggen, gedeputeerde staten hunne machtiging slechts na verkregen goedkeuring van de kroon kunnen verleen. De kosten, uit de gezamenlijke regeling voortvloeiende, worden door de kassen der betrokken gemeenten gedragen naar gelang van het belang, dat elk daarbij heeft; geschillen, welke hierover mochten rijzen, pogen gedeputeerde staten in der minne te doen bijleggen; slagen zij daarin niet, dan dragen zij het geval, zoo het een geschil van bestuur betreft, aan de kroon ter beslissing voor.

Daarnaast treft men voor eenige onderwerpen van zelfbestuur in een aantal wetten een reeks van onderling verschillende regelingen aan, zoo in de begrafeniswaet van 1869 (art. 13²), de wet op de besmettelijke ziekten (art. 7), de woningwet (artt. 9, 10, 32), de warenwet (artt. 2 v.), de vleeschkeuringswet (artt. 20, 23^a), de lager-onderwijswet 1920 (art. 19⁴) en zoo meer.

Hebben deze speciale voorschriften wellicht mede hun ontstaan te danken aan de omstandigheid, dat de regeling in de gemeentewet geen goeden grondslag voor een nadere uitwerking bleek te bieden, de bezwaren, welke deze grondregeling in de praktijk met zich bracht, hadden verder tengevolge, dat de intercommunale samenwerking zich niet zóó heeft ontwikkeld als wellicht wenschelijk ware geweest. Deze bezwaren vloeien voor een deel voort uit het door de kroon ingenomen standpunt, dat belangen, gemeen aan twee of meer gemeenten, niettemin huishoudelijke belangen van elk dier gemeenten blijven, zoodat zij voor de behartiging dier belangen geen gemeenschappelijk orgaan zouden kunnen instellen. Voor een ander deel worden zij veroorzaakt door de remmende werking der dubbele inmenging — èn machtiging èn goedkeuring — van de hoogere organen, niet alleen bij de totstandkoming van een intercommunale regeling, maar ook b. v. bij hare uitbreiding tot andere gemeenten. In niet geringe mate hangen zij voorts samen met het ontbreken van een bepaling, welke buiten twijfel stelt, dat een gemeenschappelijke regeling ook tegen den wil van een of meer der daarbij betrokken gemeenten kan worden gewijzigd of opgeheven, zij het dan ook alleen door de kroon. En eindelijk zijn zij mede een gevolg van de omstandigheid, dat de grondwet, vóór de herziening van 1922, niet de mogelijkheid voor een hooger gezag opende om zulk een regeling op te leggen.

§ 3. *Vroegere voorstellen tot herziening.* Reeds menige poging is ondernomen om door een wetswijziging aan de gerezen bezwaren tegemoet te komen, daarmede het terrein voor de intercommunale samenwerking te effenen en zoowel aanlokkelijker als geriefelijker en veiliger te maken, waardoor tegelijkertijd de aanleiding voor de gemeenten zou worden weggenomen om voor het bereiken van het gewenschte doel andere wegen (van privaatrechtelijke regelingen aan den eenen, van grenswijzigingen aan den anderen kant) in te slaan.

Behalve op enkele proeven van wetgeving, als in 1913 door eene commissie uit de Nederlandsche vereeniging voor gemeentebelangen geleverd, en op enkele geschriften van rechtsgeleerden (Struycken, Van der Grinten, Van Leyden, Van Poelje e. a. en laatstelijk het acad. proefschrift van dr. F. C. Cremer), zij gewezen op het wetsontwerp-Cort van der Linden van 1915 en op het wetsontwerp-Ruys de Beerenbrouck van 1923, welk laatste op dit stuk geheel overeenkomt met de voorstellen der staatscommissie-Oppenheim van 1918, betreffende de herziening der gemeentewet.

In beide ontwerpen is er naar gestreefd, om de artt. 121 e. v., met behulp waarvan men tot dusver nooit veel had kunnen bereiken, leniger te maken en geschikt om in een tijd als de onze — waarin, naar de woorden der staatscommissie, gemeenschap van belangen steeds luider roept om ge-

meenschappelijke voorzieningen en het aantal van gelijksoortige zaken, die aléén door samenwerking afdoende kunnen worden behartigd, gestadig aangroeit — de samenwerking op groote schaal te bevorderen.

De ondergeteekende acht het onnoodig in deze toelichting den inhoud dezer ontwerpen in bijzonderheden na te gaan, en meent zich te kunnen bepalen tot het aangeven van enkele voorname onderlinge verschilpunten en overigens tot deze opmerking, dat veel van wat deze ontwerpen boden van groot nut is geweest.

Tegenover één, hierboven reeds aangestipt, bezwaar stonden de staatscommissie en de minister Ruys de Beerenbrouck sterker dan vroegere hervormers, n.l. tegenover het bezwaar, dat er naar de bestaande wettelijke voorschriften slechts van een vrijwillige samenwerking sprake kon zijn en de mogelijkheid tot het opleggen van de verplichting aan een of meer gemeentebesturen om, ook tegen hun wil, aan een gemeenschappelijke regeling te werken, niet bestond. Het was de grondwet, welke die mogelijkheid uitsloot, en eerst bij de herziening van 1922 is deze leemte aangevuld door de opneming van een nieuw, in overleg met de staatscommissie-Oppenheim ontworpen, art. 149, bepalende dat de wet de voorziening zal regelen in zaken, belangen, inrichtingen of werken, bij welke twee of meer gemeenten zijn betrokken.

Van deze nieuwe bevoegdheid gebruik makende, heeft de minister Ruys de Beerenbrouck, op het voorbeeld der staatscommissie, welke op de totstandkoming van het gewenschte grondwetsartikel reeds was vooruitgelopen, de gedwongen samenwerking in zijn ontwerp opgenomen.

Op nog twee andere belangrijke punten — juist ook de punten, waaromheen zich de strijd in woord en geschrift in hoofdzaak heeft samengetrokken — week het ontwerp-Ruys de Beerenbrouck van dat van zijnen ambtsvoorganger af.

Het eerste punt betreft het wel of niet toelaten van de naamlooze vennootschap als vorm van samenwerking. De minister Cort van der Linden wilde haar verboden zien, uit overweging, dat zij, zoowel door haar op vruchtbaarmaking van het kapitaal gericht doel, als door haar gemis van regeeringsbevoegdheid, onmachtig is, een behoorlijke behartiging van het algemeen belang te verzekeren en dat zij tevens een bedreiging vormt voor een gezonde ontwikkeling van het publieke leven, in zoover de gemeenten allicht de gemakkelijke vrijheid van het bedrijf zullen verkiezen boven de contrôle van hooger bestuur en het verder gelegen publiek belang opofferen aan de bevrediging van haar onmiddellijke behoeften. De staatscommissie-Oppenheim, en met haar de minister Ruys de Beerenbrouck, meende niet zoover te mogen gaan: zij erkende, dat de vorm der naamlooze vennootschap in vele gevallen niet aanbevelenswaardig was en zelfs afkeuring verdiende, doch achtte het, met name met het oog op de intercom-

munale bedrijven, moeilijk verdedigbaar, haar volstrekt te verbieden; wel gaf zij aan haar voorkeur voor de publiekrechtelijke vormen van samenwerking uit, o. m. door de mogelijkheid te scheppen, dat het hooger gezag zijn goedkeuring aan het tot stand brengen van een interlocale vennootschap zou onthouden, indien de vennootschapsvorm z. i. aan een deugdelijke behartiging van het openbaar belang in den weg stond en door met betrekking tot de belangrijkste besluiten eener vennootschap de medewerking of goedkeuring van het hooger gezag te vorderen.

Het andere voorname verschilpunt raakte de vraag of aan de samenwerkende gemeenten de bevoegdheid behoorde te worden toegekend om ter behartiging van gemeenschappelijke belangen niet slechts een afzonderlijk bestuur in te stellen, maar zelfs een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam te vormen, met een zelfstandig orgaan. De minister Cort van der Linden beantwoordde deze vraag bevestigend en beschouwde de vorming van zulk een zelfstandig lichaam (een „bond”), waaraan verstrekkende bevoegdheden zouden kunnen worden toegekend, als een hoofdbeginsel van de regeling. De staatscommissie-Oppenheim en de minister Ruys de Beerenbrouck namen dit beginsel niet over, met name omdat zij het een bezwaar achtten, dat naast de huishouding van rijk, provincie, gemeente en waterschap nieuwe lichamen zouden worden gevormd, aan welker inrichting moeite en kosten verbonden zouden zijn, niet evenredig aan het nut, dat zij zouden afwerpen, en welker verhouding tot de andere publiekrechtelijke lichamen, naar te vreezen viel, tot ernstige conflicten zou leiden, nieuwe lichamen bovendien, op de samenstelling van welker bestuur de kiezers geen directen invloed zouden kunnen uitoefenen en welke, met het oog op deze omstandigheid, dus minder aangewezen schenen om belastingen te heffen en algemeen bindende regelen te treffen.

§ 4. *Praktijk.* De praktijk, zooals die zich vooral in de laatste jaren hier te lande heeft ontwikkeld — en deze praktijk geeft een aanwijzing van wat in de kringen van deskundige belanghebbenden als wenschelijk en noodig wordt gevoeld — geeft een bont beeld van een veelsoortige samenwerking te zien. Wat daarin o.m. opvalt is, dat er terwille van een goede behartiging van gemeenschappelijke belangen tusschen gemeenten, evenzeer als door gemeenten met het rijk, een provincie, een maatschappij of particulieren, in de laatste jaren zeer vele naamloze vennootschappen zijn opgericht, menige stichting is gevormd en talloze meer of minder eenvoudige bijzondere burgerrechtelijke contracten zijn gesloten, vele van welke door het hooger gezag goedgekeurde of toegelaten regelingen niet onbevredigend werken, en dat daarnaast publiekrechtelijke regelingen zijn tot stand gekomen, welke in de uitwerking, o. m. wat de uitvoering, het beheer, de beslissing van geschillen, de verhouding tot de medewerkende gemeenten aangaat, een tamelijk groote af-

wisseling vertoonen en met welke men — de omstandigheden in aanmerking genomen — menigmaal tamelijk gunstige uitkomsten heeft weten te bereiken.

§ 5. *Samenwerking van gemeenten en grenswijziging.* Van een doeltreffende, aan de hedendaagsche eischen beantwoordende wettelijke regeling der samenwerking tusschen gemeentebesturen verwacht men, dat zij orde zal brengen in den huidige, min of meer chaotischen toestand, minder wenschelijke, en, zacht uitgedrukt, nauwelijks wettige uitwassen voor de toekomst zal voorkomen en binnen de ruim getrokken en ten volle op groei en veelzijdige ontwikkeling berekende grenzen voor het instituut der intercommunale samenwerking een rijk verschiet zal openen. Zelfs koestert men de hoop, dat menigmaal een gemeenschappelijke behartiging van belangen op den nieuwen grondslag een grenswijziging of vereeniging van gemeenten overbodig of althans minder noodig zal maken. Waarschijnlijk zal dit inderdaad meermalen zoo zijn, doch daarnaast zullen er zich ongetwijfeld gevallen blijven voordoen, waarin niet een intercommunale samenwerking, maar slechts een grenswijziging een afdoende, bevredigende oplossing kan brengen. Beide figuren zullen dus in de wet haar plaats moeten behouden. Ten aanzien van de vereeniging en splitsing van gemeenten en andere wijziging harer grenzen zij overigens verwezen naar § 13.

§ 6. *Publiekrechtelijke en privaatrechtelijke vormen van samenwerking.* Een eerste hoofdgedachte, waarvan bij het ontwerpen van wettelijke bepalingen voor de intercommunale samenwerking is uitgegaan, is deze, dat op den voorgrond behoort te staan de publiekrechtelijke regeling en dat regelingen op privaatrechtelijken grondslag slechts in daarvoor zich bijzonder eigenende gevallen mogen worden toegelaten.

De openbare lichamen hebben inzonderheid de zorg voor belangen eener gemeenschap, dus voor algemeene publieke belangen. Men mag aannemen, dat zij die het best zullen kunnen behartigen langs den weg van het publieke recht, beter dan bij de uitvoering van burgerrechtelijke contracten of in vennootschappen, waarbij allicht het gevaar dreigt, dat de publiekrechtelijke beschouwing van het onderwerp te zeer op den achtergrond geraakt. Bovendien bezit een regeling volgens de grondslagen van het gemeenterecht, in beginselen als die van de openbaarheid en de verantwoordelijkheid, waarborgen tegen misbruik, welke men slechts noode kan missen, en ook in dit opzicht staan dus de privaatrechtelijke regelingen, waarbij men die waarborgen niet aantreft, bij haar achter.

Intusschen kan geen der vormen van privaatrechtelijke regelingen geheel worden gemist, ook de vennootschapsvorm niet. Met zou, door haar te verbieden, te zeer ingrijpen in wat de praktijk van het gemeenschapsleven en inzonderheid van het openbaar bedrijfsleven als nuttig heeft aangewezen, en

het
als e
den

Da
aan
werk
gron
in de
schap
vorm
eigen
na, b
stater
sing
gelin
van e
den v
ingeze
regeli
aan d
aanda
en ve
reeks
rechte
beslui
artt.
hooge

§ 7
van s
gelang
eenvo
Som
van g
Een
belang
En
meent
vormir
orgaar
zou h

het doel voorbijstreven. Slechts moet men de privaatrechtelijke figuur als een figuur op het tweede plan, of, sterker gezegd, als een uitzondering op den regel beschouwen en ook als zoodanig behandelen.

Daartoe is in het ontwerp haar toepassing althans in tweeërlei opzicht aan een beperking onderworpen. Vooreerst worde elke dwang tot samenwerking op dit gebied buitengesloten; bij regelingen op privaatrechtelijken grondslag zij slechts plaats gelaten voor een vrijwillige samenwerking. En in de tweede plaats worde de privaatrechtelijke vorm (stichting, vennootschap of andere burgerrechtelijke overeenkomst) alleen toegelaten, indien deze vorm in verband met het te regelen belang zich daarvoor in het bijzonder eigent. Of dit het geval is zal eerst door de gemeentebesturen zelf, en daarna, bij de beslissing over de goedkeuring der regeling, door gedeputeerde staten of, in beroep, door de kroon moeten worden beoordeeld. Die beslissing zal overigens mede afhankelijk zijn van den ganschen inhoud der regeling; van invloed is b.v. of de bepalingen eenerzijds aan het karakter van een vennootschap, een stichting, geen geweld doen, anderzijds een goeden waarborg bieden, dat de belangen van de deelnemende gemeenten en hare ingezetenen voldoende in het oog zullen worden gehouden en dat door de regeling geen gewichtige publieke belangen worden geschaad. Te meer moet aan dit alles bij de totstandkoming van de regeling zelve een bijzondere aandacht worden geschonken, omdat men ten aanzien van stichtingen en vennootschappen, voor welke onze burgerlijke en handelswetgeving eigen reeksen van voorschriften bevat, moeilijk, zooals ten opzichte van publiekrechtelijke vormen van samenwerking, in de wet kan bepalen, dat zekere besluiten van het orgaan of het bestuur in navolging van de desbetreffende artt. (b.v. 153, 167 v., 194 v., 207 v., 233 v.) der gemeentewet aan een hooger, preventief of repressief, toezicht onderworpen zullen zijn.

§ 7. *De publiekrechtelijke samenwerking.* Bij de publiekrechtelijke vormen van samenwerking zal de door gemeentebesturen te treffen regeling al naar gelang van den aard en het gewicht van het onderwerp meer of minder eenvoudig kunnen zijn.

Soms zal men met een uiterst simpele en beknopte regeling, waarbij zelfs van geen behartigende commissie sprake is, kunnen volstaan.

Een andermaal zal men voor de behartiging van het gemeenschappelijk belang een commissie moeilijk kunnen missen.

En daarnaast zullen er zich dan nog gevallen voordoen, waarin de gemeenten, nog verder zullen willen gaan, n.l. zullen willen komen tot de vorming van een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam, met een eigen orgaan. Ook hiertoe moet de gelegenheid worden geopend. Ongetwijfeld zou het niet wenschelijk zijn, zoo er veel van zulke nieuwe zelfstandige

publiekrechtelijke lichamen, waarmede de grondwet, sinds de herziening van 1922, in art. 194 rekening houdt, ontstonden. Doch ook afgezien van het op zich zelf staand geval der gewestelijke plannen, zijn toch gevallen denkbaar, waarin een doeltreffende behartiging van gewichtige belangen, bij welke verschillende gemeenten in sterke mate zijn betrokken, de vorming van een nieuw zelfstandig orgaan eischt.

De beoordeeling van de vraag, of zulk een geval zich voordoet en, zoo ja, of in de te treffen regeling conflicten en andere gevaren op doeltreffende wijze kunnen worden ondervangen, kan men veilig aan het beleid der betrokken gemeentebesturen en het inzicht der controleerende hogere organen overlaten.

De gemeentebesturen zelven—of, als zij hierover te licht mochten oordeelen, het college van gedeputeerde staten en, in beroep, de kroon—zullen wel weten te verzekeren, dat het nieuwe orgaan (of de commissie) hen voldoende van den gang van zaken op de hoogte houdt; ook zullen zij niet in gebreke blijven er voor te zorgen, dat het, dank zij een goede inrichting, doeltreffend kan werken, en niet de bevoegdheid verkrijgt tot het maken van verordeningen, door strafbepaling of politiedwang te handhaven, en het heffen van belastingen, als het voor die verantwoordelijke taak niet behoorlijk is toegerust; en eindelijk zullen zij zich ongetwijfeld bij de regeling het recht voorbehouden, om haar, zoo noodig tusschentijds, mits met inachtneming van zekere termijnen en voorwaarden, op te zeggen.

§ 8. *Samenwerking van raden of van colleges van burgemeester en wethouders.* Met opzet is telkens gewaagd van een samenwerking van „besturen van gemeenten”, omdat de mogelijkheid van samenwerking ruim moet worden gesteld en dit niet beter kan geschieden dan door die uitdrukking te bezigen, welke in art. 121 nader is omschreven. Hierdoor wordt bereikt, dat de samenwerking, al naar het onderwerp, zal kunnen uitgaan nu eens van gemeenteraden en dan weer van colleges van burgemeester en wethouders, en dat zij zoowel onderwerpen, de huishouding der gemeente rakende, zal kunnen betreffen als zaken, liggende op het gebied van het zelfbestuur. Slechts geldt, wat dit laatste gebied aangaat, uit den aard der zaak het voorbehoud, dat de intercommunale regeling zich niet mag begeven op het terrein, dat door een bepaalde wet, waarin voorschriften omtrent een samenwerking tusschen gemeenten voorkomen, wordt bestreken.

§ 9. *Soepelheid der wettelijke voorziening.* Wat den inhoud der te treffen regeling betreft, heeft de ondergeteekende zich op het standpunt gesteld, dat de wet zelve slechts een minimum-inhoud moet aangeven, het overigens aan de gemeentebesturen overlatend om, onder hogere goedkeuring, al

datge
oorde
beweg

De
der o
elkand
geme
tegen
lichaa
geme
het m
tot he

§
tercom
ken z
afgeke
gaand
derget
van d
wijzig
ving i

§
de ger
bij be
ook v
werkin
tegen
gesteld
regelin

De
moet
te mo
tevens
tercom
gemeen

De
kunnen
op het
een ge

datgene in de regeling op te nemen wat zij in het gegeven geval dienstig oordeelen, mits zij zich daarbij gedragen naar de richtlijnen en zich blijven bewegen binnen de grenzen, welke in de wet zijn getrokken.

De richtlijnen hebben ten doel te waarborgen, dat de rechten en belangen der onderscheidene samenwerkende gemeenten nauwkeurig en billijk tegen elkander worden afgewogen (getuige b. v. de bepalingen dat de verschillende gemeenten in den regel in het gemeenschappelijk bestuur moeten zijn vertegenwoordigd) en er tegen te waken, dat de commissie, c. q. het zelfstandig lichaam met zijn eigen orgaan aan de zelfstandige rechten der onderscheiden gemeentebesturen zou te kort doen. De grenzen raken de bevoegdheid tot het maken van verordeningen onder sanctie van straf of politiedwang en die tot het heffen van belastingen.

§ 10. *Goedkeuring, bekendmaking en inschrijving der regelingen.* De intercommunale regelingen zijn van zooveel gewicht dat zij niet kunnen werken zonder hoogere goedkeuring. Bestendiging van de welhaast algemeen afgekeurde omslachtige bepaling, volgens welke bovendien nog een voorafgaande machtiging van een hooger college wordt gevorderd, komt den ondergeteekende onnoodig en ongewenscht voor. Met het oog op de belangen van derden zal een bekendmaking van de regelingen, zoomede van hare wijzigingen of opheffing, in de *Nederlandsche staatscourant* en hare inschrijving in provinciale registers moeten worden voorgescheven.

§ 11. *Gedwongen samenwerking.* In zeer vele gevallen zal ongetwijfeld de gemeenschappelijke regeling door vrijwillige samenwerking van de daarbij betrokken gemeentebesturen tot stand worden gebracht. Doch het zal ook voorkomen, dat één of meer gemeentebesturen de gevraagde medewerking niet wenschen te verleenen, hetzij omdat zij in een bepaald geval tegen elke samenwerking gekant zijn, hetzij omdat de inhoud der hun voorgestelde regeling overwegende bezwaren bij hen ontmoet, en de gansche regeling op die weigering dreigt te stranden.

De vraag, of in zoodanig geval de medewerking door een hooger gezag moet kunnen worden afgedwongen, meent de ondergeteekende bevestigend te moeten beantwoorden, evenals deze andere vraag, of dit hooger gezag tevens de bevoegdheid moet hebben, om bij de vaststelling van een intercommunale regeling af te wijken van het ontwerp, dat de gemeente of gemeenten, van welke het initiatief uitging, hadden opgemaakt.

De ondergeteekende ziet niet voorbij, dat tegen beide punten bezwaren kunnen worden aangevoerd. Als de regeling een onderwerp betreft, dat ligt op het gebied van de huishouding der gemeente, wordt de autonomie van een gemeente, aan welke door het hooger gezag zulk een regeling in wel of

niet gewijzigden vorm wordt opgelegd, aangetast. En de wetenschap, dat het hooger gezag in de voorgedragen, gewenschte regeling veranderingen kan aanbrengen, zal wellicht menig gemeentebestuur er van afhouden, voorstellen tot het opleggen van regelingen aanhangig te maken.

Niettemin is beiderlei bevoegdheid in het kader van het ontwerp onmisbaar, omdat daarin één der voorwaarden voor een gezonde ontwikkeling van het instituut der intercommunale regelingen is gelegen. En zij kan, naar het den ondergeteekende voorkomt, zonder ernstige bedenking worden toegekend, mits zij niet zoover ga, dat de regeling ook tegen den wil van *alle* betrokken gemeentebesturen kan worden opgelegd en mits de procedure, welke aan het opleggen van een regeling vooraf moet gaan, de noodige waarborgen biede, dat geen overijlde beslissingen worden genomen en dat aan de verschillende, bij de regeling betrokken gemeentebesturen ruimschoots de gelegenheid wordt geschonken om hun bezwaren kenbaar te maken en hun belangen te bepleiten.

Daartoe heeft de ondergeteekende zich den volgende procesgang gedacht.

Eerst zullen gedeputeerde staten het ingekomen verzoek tot het opleggen van een regeling onderzoeken en desgewenscht met de verschillende belanghebbende gemeentebesturen behandelen. Vervolgens zal de met de uitvoering van de wet belaste minister — hierbij is er van uitgegaan, dat dit steeds de minister van binnenlandsche zaken (en landbouw) zal zijn, — zoo hij na kennisneming van het advies van de gedeputeerde staten de voorgedragen regeling in het algemeen wenschelijk oordeelt de besturen van de door hem aangewezen gemeenten opdragen nader over een gemeenschappelijke regeling in overleg te treden. Als dit overleg zonder goed gevolg blijft, dienen gedeputeerde staten den minister nader van advies, onder bijvoeging van een ontwerp der op te leggen regeling, en wordt de zaak, aldus voorbereid, bij wijze van een geschil van bestuur bij den raad van state aanhangig gemaakt, waarna de kroon beslist.

Voor uitbreiding van een regeling — tot andere onderwerpen of tot meer gemeenten — zal telkens eenzelfde procedure moeten worden gevolgd.

§ 12. *Samenwerking van andere publiekrechtelijke lichamen. Deelneming aan particuliere vennootschappen, enz.* Met een regeling van de intercommunale samenwerking alleen kan niet worden volstaan. Zij zal haar aanvulling moeten vinden in soortgelijke bepalingen betreffende de samenwerking van andere publiekrechtelijke lichamen (provinciën, waterschappen), hetzij met gemeenten, hetzij onderling. En ook zal althans in art. 194 der gemeentewet hogere goedkeuring moeten worden voorgeschreven op het deelnemen door gemeentebesturen in particuliere naamlooze vennootschappen en dergelijke, zulks niet alleen omdat daarbij ook uit financieel oogpunt

gewichtige gemeentebelangen kunnen zijn betrokken, maar ook omdat de gemeentebesturen anders te licht zouden kunnen bezwijken voor de verleiding om aan de beperkende voorwaarden, waaraan zij voortaan bij het tot stand brengen van een privaatrechtelijke intercommunale regeling zullen zijn onderworpen, te ontkomen door b. v. in de door hen gewenschte naamlooze vennootschap ook particulieren op te nemen. En daarnaast zal voor privaatrechtelijke regelingen, waarbij gemeentebesturen met particulieren of vereenigingen samenwerken, in de gemeentewet bij voorkeur in een nieuw art. 199a een bepaling moeten worden opgenomen, in den trant van het ontworpen art. 122p.

§ 13. *De bestaande wetgeving in zake gemeentelijke grenswijziging en hare gebreken.* De grondwet onderscheidt in art. 3 ter zake van wat men kortweg „grenswijziging” zou kunnen noemen twee mogelijkheden; t. w. aan de eene zijde vereeniging van gemeenten, splitsing van gemeenten en vorming van nienwe gemeenten, aan de andere zijde verandering van de gemeentelijke grenzen.

In de art. 128—133 der gemeentewet wordt slechts voor twee der onder de eerste mogelijkheid gerangschikte gevallen, n. l. voor vereeniging of splitsing van gemeenten, een regeling uitgewerkt.

Deze regeling berust in hoofdzaak op de volgende beginselen: de wijze en voorwaarden der vereeniging of splitsing worden, nadat burgemeester en wethouders der betrokken gemeenten zijn gehoord, ontworpen door gedeputeerde staten, of zoo de gemeenten in meer dan één provincie liggen, door eene commissie uit de gedeputeerde staten dier provinciën (art. 129); hun ontwerp wordt in elk der betrokken gemeenten voorgelegd aan het oordeel van den raad en van een door de kiezers voor den raad te kiezen commissie uit de ingezetenen (art. 131), het gevoelen van deze beide lichamen wordt schriftelijk aan gedeputeerde staten uitgebracht en door dezen vervolgens met hun advies aan het departement van binnenlandsche zaken en landbouw ingezonden (art. 132).

Naar het den ondergeteekende voorkomt, is de regeling niet slechts onvolledig, maar ook op elk der genoemde hoofdpunten onbevredigend.

- a. *De verschillende gevallen van grenswijziging.* Hoewel de art. 128 en volgende alleen betrekking hebben op vereeniging en splitsing van gemeenten, worden de daarin vervatte regelen in de praktijk ook toegepast bij vrijwel elke grenswijziging. Het moge twijfelachtig zijn, of deze praktijk met de bepalingen der wet in overeenstemming is, zeker was zij aanbevelenswaardig, want de toepassing der bepalingen was ongetwijfeld wenschelijk, vooral als een grenswijziging, dikwijls nog sterker dan een

vereeniging van gemeenten zou kunnen doen, in het leven en de belangen der gemeentenaren ingreep. Het verdient aanbeveling, elken twijfel hieromtrent weg te nemen en de wet bij de bestaande praktijk aan te passen.

b. *Het initiatief tot grenswijziging.* Rechtens moge de juistheid van de staatsrechtelijke stelling, dat gedeputeerde staten het absoluut initiatief hebben in zake grenswijziging niet boven twijfel staan, de praktijk berust geheel in handen van deze colleges. Het schijnt wenschelijk, buiten twijfel te stellen, dat dit recht ook aan de regeering toekomt; menigmaal reiken de belangen, welke bij een grenswijziging zijn betrokken, veel verder dan één of enkele provinciën; er is geen reden een toestand te bestendigen, waarbij de regeering op dit ééne gebied van wetgeving afhankelijk is van het inzicht van een lager college. Daarnaast behoort ook aan een gemeenteraad uitdrukkelijk het recht te worden toegekend, een verzoek tot grenswijziging aanhangig te maken.

c. *Procedure en termijnen.* Ook thans reeds bestaat zulk een recht, althans in zoover de gemeentebesturen, krachtens art. 120 der gemeentewet de belangen hunner gemeenten o. a. bij de kroon en bij de staten der provincie, waartoe zij behooren, kunnen voorstaan. Maar in feite strekt dit recht niet verder, dat tot het leveren van een schriftelijk of mondeling pleidooi voor een meer of minder uitgewerkt plan van grenswijziging, nergens is voorgeschreven, dat een verzoek van die strekking binnen een bepaalden termijn en volgens een zekere administratieve procesorde moet worden behandeld. Ook voor het geval dat gedeputeerde staten zelf een grenswijziging overeenkomstig art. 129 ter hand nemen ontbreekt te dien aanzien elk voorschrift. Het schijnt geraden, dat hierin wordt voorzien in dier voege, dat in alle gevallen — zoowel dus als het initiatief van de gedeputeerde staten zelfen uitgaat, als wanneer hun oordeel door de kroon, wel of niet naar aanleiding van een verzoek van een gemeentebestuur, wordt ingewonnen — de zaak wordt afgewikkeld binnen een bekwamen termijn en volgens regelen, welke aan de gemeentebesturen den noodigen waarborg schenken, dat zij met volledige kennis van zaken hun gevoelen kunnen uiten en het belang hunner gemeente kunnen bepleiten. Wordt door het laatste (de voorgeschreven procedure) bereikt, dat een gemeentebestuur niet, zooals thans dikwijls het geval is, in het onzekere behoeft te verkeer en omtrent het standpunt en de wenschen van een andere gemeente, het eerste (de bepaalde termijnen) zal een einde maken aan de — niet zeldzame — gevallen van zeer langdurige onzekerheid omtrent het lot van een ontworpen, althans aanbevolen grenswijziging, en aldus het belang

d.

Gel
Ger
C. Ho
Ger
Ger
en R.
Ben
Wor
Banda

Bij
examen
stratie
Belang
helft v.

en de be-
ling, elken
de praktijk

id van de
it initiatief
ktijk berust
ijk, buiten
komt; me-
betrokken,
en toestand
wetgeving
st behoort
toegekend,

cht, althans
entewet de
staten der
feite strekt
of monde-
grenswij-
strekking
inistratieve
t gedepu-
t. 129 ter
let schijnt
gevallen —
en uitgaat,
aanleiding
nnen — de
a volgens
org schen-
innen uiten
t door het
entebestuur
eft te ver-
andere ge-
aan de —
ent het lot
het belang

dienen van de onderscheidene, bij zulk een grenswijziging betrokken gemeenten. Deze zijn immers — onverschillig of zij een verlegging van de grenzen verlangen, dan wel zich daartegen verweren — alle gelijkelijk gebaat bij een beslissing binnen een redelijken termijn; zij alle hebben er belang bij, dat spoediger dan tot dusverre een einde kome aan de onzekerheid, door plannen tot grenswijziging veroorzaakt, — een onzekerheid, welke thans soms tientallen van jaren blijft voortduren en menigmaal een verlamdenden invloed uitoefent op de werkzaamheden van de besturen der gemeenten in het belang harer toekomst.

- d. *De commissie uit de ingezetenen.* Thans moet over een ontwerp voor een vereeniging of splitsing van gemeenten behalve de gemeenteraad ook eene afzonderlijke commissie uit de ingezetenen worden gehoord. Deze dubbele waarborg — destijds noodig geoordeeld met het oog op de gevallen, waarin het bestaan eener gemeente op het spel stond, — wordt door de staatscommissie-Oppenheim, en op haar voetspoor ook door den minister Ruys de Beerenbrouck, als „onnoodig en tijdroovend” gekenschetst, en door mr. Struycken in zijn geschrift „De gemeenten en haar gebied” als „geheel doelloos”. In overeenstemming met dit wel haast gemeen gevoelen wordt in overweging gegeven het instituut van de afzonderlijke commissie uit de ingezetenen niet langer te bestendigen.

Personalia.

Gekozen tot lid van den.

Gemeenteraad van Soerabaja A. A. E. Ch. Voeten, A. J. Gobus en C. Hoogenboom;

Gemeenteraad van Malang A. T. H. Winter;

Gemeenteraad van Pasoeroean Mr. W. F. L. Buschkens, W. D. B. H. Mulder en R. Sosrokoesomo.

Benoemd tot lid van den Plaatselijken Raad van Kedoe, Bagelen en Wonosobo, C. Th. Clumper, administrateur der koffieonderneming Bandarredjo.

Officiële Mededeelingen.

Examen Locale Administratie 1929 (B. Middelbare Rangen).

Bij voldoende deelname zal in 1929 wederom worden afgenomen het examen ter verkrijging eener acte van bekwaamheid in de locale administratie in Nederlandsch-Indië, uitgaande van de Vereeniging voor Locale Belangen. Het schriftelijk gedeelte zal eventueel plaats hebben in de tweede helft van April, het mondeling gedeelte in de tweede helft van Mei.

Het ligt in de bedoeling het schriftelijk deel van het examen te doen afnemen in of in de omgeving van de woonplaats van den candidaat. Van den uitslag daarvan zal afhangen of de candidaat tot het mondeling gedeelte wordt toegelaten. Het mondeling examen zal te Semarang worden afgenomen.

Aangiften, welke moeten bevatten naam en voornaam(en) van den candidaat benevens plaats en datum van geboorte, worden vóór 25 Maart a. s. ingewacht bij den Heer F. W. M. Kerchman, Semarang.

Zij moeten vergezeld gaan van een bedrag van 25 gulden examengeld.

Programma's van het examen zijn kosteloos verkrijgbaar bij den heer Kerchman voornoemd.

Het bestuur is samengesteld als volgt: J. J. G. E. Rückert, Voorzitter te Batavia; G. de Raad, Secretaris, F. W. M. Kerchman, Penningmeester, beiden te Semarang; W. J. A. C. Bins, E. J. Eggink, beiden te Batavia; D. Baron Mackay te Medan; Ir. J. E. A. van Wolzogen Kühr te Bandoeng en R. Slamet te Semarang.

De contributie der leden bedraagt f 15,— per jaar. Over de contributie wordt halfjaarlijks beschikt, tenzij aan den Penningmeester het verzoek wordt gedaan de contributie over kortere termijnen te verdeelen.

De leden ontvangen het orgaan kosteloos. De abonnementsprijs voor het orgaan bedraagt f 15,— per jaar, halfjaarlijks te voldoen.

Copy voor elk nummer van dit tijdschrift, dat op den 1sten der maand verschijnt, wordt ingewacht uiterlijk op den 20en der voorafgaande maand, copy voor het nummer van den 16en uiterlijk op den 5en der maand.

* *

Het honorarium voor artikelen in het orgaan bedraagt voor hoofdartikelen f 5,— per bladzijde druks (gedeelten eener bladzijde naar evenredigheid) en voor correspondenties, waarbij van raadspublicaties gebruik wordt gemaakt, f 3,50 per bladzijde, niet medegerekend de overgenomen teksten.